

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV Š. P. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA ■ OKTÓBER 2009

10

**Téma mesiaca: Slánske vrchy ■ Nový minister
pôdohospodárstva ■ OZ Trenčín jubilujúci**

■ Reportáž z LS Partizánske ■ Harmanecká tisina

LESNÍK

časopis zamestnancov
š. p. Lesy SR
Banská Bystrica
OKTÓBER 2009

Šéfredaktor:

Mgr. Peter Gogola

Redaktori:

Ing. Ján Mičovský, CSc.
Mgr. Anita Fáková
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.

Predseda redakčnej rady:

Ing. Arpád Kavečanky

Stáli prispievatelia:

Ing. Július Burkovský
Jiří Junek
Jozef Šabo
Ing. Boris Pekarovič
Ing. Ladislav Maxim
Mgr. Tatiana Figurová
Ladislav Malák
Peter Chytil
Ing. Dušan Mikuš
Ing. Jozef Brunčák
Ing. Igor Vizslai
Ing. Jaroslav Ďurík
Ľudovít Šurina

Grafická úprava:

Stano Jendek | Renesans s. r. o.

Foto na titulnej strane:

Ján Mičovský ml.: Jeseň na hladine
Malého morského oka

Adresa redakcie:

LESY SR, š.p.
Lesnícke a drevárske múzeum
Námestie SNP č. 23/35
Zvolen 960 01
Telefón: 045/ 532 18 86
Fax: 045/ 532 06 49

ISSN 1337-9380

2 **Obsah**

3 **Editorial**

Anketa:

4 **Téma mesiaca: Slánske vrchy**

6 **Dni Svätého Huberta**

7 **Nový minister pôdohospodárstva**

**Na slovíčko...dnes s generálnym
riaditeľom Ing. A. Riškom**

Jednou vetou

8 **Úspech nevidaný, úspech neslýchaný**

9 **Odštepný závod Trenčín jubilujúci**

10 **Dr. h. c. doc. Ing. František Benčať, DrSc.
osemdesiatročný**

**Opýtali sme sa za vás: Čo si myslíte
o novej smernici o samovýrobe dreva?**

11 **11. celoslovenské stretnutie žien lesníčok**

12 **Rukoväť lesného pedagóga 4. časť**

13 **Fórum lesných pedagógov: Ľudovít Šurina**

14 **Harmanecká tisina**

15 **Zalesňovanie Islandu**

16 **Odvaha nesmelých**

18 **Reportáž z LS Partizánske**

20 **Potrebujeme stabilitu a jasnú stratégiu**

22 **PRO SILVA vie pomôcť lesu, aj ekonomike**

24 **Prof. Saniga na lesníckom dni Pro Silva
2009: Musíme rozviazať lesníkom ruky!**

25 **Plán výstav a podujatí Lesníckeho a
drevárskeho múzea vo Zvolene**

26 **Čo sa udialo v Lesníckom skanzene
v septembri**

**Nohejbalový turnaj o pohár riaditeľa OZ
Drevárskej výroby**

**Deviaty ročník streleckého preteku
o pohár generálneho riaditeľa**

27 **Osadné/Made in LSR**

**Prečo má rád les
Vlado Rohoň, herec**

28 **Uveríte?**

Horárske vtipy

Krížovka

29 **Poľovnícky receptár**

Notafília 4. časť

30 **Pre deti**

31 **Spoločenská kronika**

Jubilanti

Lesnícka fotohádanka

32 **Miesta, ktoré preveril čas**

Domnievate sa, že by bolo správne zdefinovať ciele štátneho podniku LESY SR a spôsob jeho riadenia vrátane kontroly osobitným zákonom?

Myslím, že vo Vašej otázke je potrebné rozlišovať dve oblasti a to definíciu cieľov a spôsobu riadenia a na tieto odpovedať samostatne. LESY Slovenskej republiky, š. p., Banská Bystrica sú v zmysle zákona o štátnom podniku podnikateľským subjektom, pričom podnikanie je jasne definované, napr. v Obchodnom zákonníku a jeho cieľom je dosiahnutie zisku. Z uvedeného vyplýva, že štátny podnik by mal z dlhodobého hľadiska dosahovať zisk, minimálne zabezpečiť vyrovnané hospodárenie tak, aby neznižoval svoje kmeňové imanie a teda hodnotu majetku štátu, ktorý spravuje. Pokiaľ ide o ciele pri starostlivosti o lesný majetok štátu, tieto sú jasne definované v strategických a koncepcných dokumentoch, ako sú Národný lesnícky program, Stratégia trvalo udržateľného rozvoja a pod. Tu definované ciele zabezpečuje aj štátny podnik a Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky prostredníctvom svojich zakladateľských kompetencií ich zabezpečenie presadzuje a kontroluje. Definovanie cieľov štátneho podniku samostatným zákonom by podľa môjho názoru bolo nepružné, najmä v súčasnosti sa rýchlo meniacich podmienkach a požiadavkách spoločnosti na zabezpečovanie funkcií lesov a starostlivosti o lesný majetok štátu. V otázke spôsobu riadenia (vrátane kontroly) nepovažujem za nevyhnutné riešenie podniku osobitným zákonom, lebo niektoré osobitosti je možné doplniť aj do zákona o štátnom podniku tak, aby sa tieto vzťahovali na všetky štátne podniky, ktoré majú podobný charakter, ako LESY Slovenskej republiky. Posúdenie, či je takýto postup možný, alebo či bude potrebné prijatie osobitného zákona, však nechám na odborníkov v oblasti legislatívy. V Európe existujú príklady, kde sú štátne lesy zriadené osobitným zákonom (Rakúsko, Nemecko–Bavorsko), ale je to skôr zvláštnosť než systémové riešenie.

Vladimír Chovan,
minister pôdohospodárstva

Nedomnievam sa, som presvedčený. Ak majú byť spoľahlivo naplnené dlhodobé ciele štátnej lesníckej politiky v neustále sa meniacich economic-

kých a ekologických podmienkach, správa a užívanie lesného majetku štátu potrebuje úplne nové legislatívne podmienky aj z aspektu zásadnej inštitucionálnej zmeny.

Ing. Tibor Lebocký,
poslanec NR SR, podpredseda
Výboru pre pôdohospodárstvo,
životné prostredie
a ochranu prírody

Štátny podnik Lesy SR má osobitné postavenie medzi podnikateľskými subjektami. Portfólio predmetu činnosti podniku je veľmi široké, spadajúce do kompetencií rôznych štátnych orgánov a organizácií. Podnik je hybridom verejnoprospešnej a podnikateľskej právnickej osoby.

Kľúčovým produktom podniku je nepretržitá tvorba „zeleného“ lesa, plniaceho očakávané funkcie a služby pre spoločnosť. Žiaľ v súčasnosti je podnik vo verejnosti chápaný v prvom rade ako firma zameraná na produkciu dreva. Často je pod tlakom protichodných záujmov vplyvných skupín, voči čomu nemá ochranné nástroje. Tieto skutočnosti, ako aj fakt, že podnik vykonáva správu majetku všetkých občanov SR sú dostatočné na to, aby LESY SR š.p. bol zriadený osobitným zákonom.

Zákon by mal, na základe spoločenskej objednávky, minimálne obsahovať ciele, úlohy a vymedziť predmet podnikania podniku, určiť pravidlá hospodárenia a vytvoriť priestor na stabilizáciu štatutárnych a dozorných orgánov podniku tak, aby bolo možné prostredníctvom ich kompetencií, dlhodobu a kontinuálne zabezpečovať spoločenské poslanie podniku.

Ing. František Štulajter,
CSc. vedúci Odboru
lesníckej politiky
a certifikácie lesov,
gen. riaditeľstvo š.p. LESY SR

Slovensko má dve veľké bohatstvá, ktoré majú patriť občanom, a to je voda a lesy. Spravovať národné bohatstvo, využívať ho v prospech spoločnosti, ale aj kontrolovať jeho spravovanie by malo byť upravené Lex specialis – špeciálnym zákonom.

JUDr. Peter Múkera,
právnik

Všetko raz skončí. Posledným septembrovým dňom sa skončila aj moja päť a pol ročná etapa práce pre štátny podnik LESY SR. Nezbudnutelné obdobie života. Vrátilo ma do odboru, ktorý som pred dvadsiatimi rokmi vyštudoval na Lesníckej fakulte v Brne. Prežil som ho so skúsenosťami novinára a hovorcu z nemenej pestrých životných zastávok na východnom Slovensku, ktoré sa stalo mojim domovom napriek tomu, že pochádzam z Považia. Ja už ale dnes nie som vďaka publicistickej a komunikačnej práci s lesníkmi a pre lesníkov iba Stredoslovák, alebo Východniar. Považujem sa za (dovoľte mi použiť tento novotvar) Celoslovák. Lesníci z celého Slovenska ma totiž naučili, že človek je doma všade tam, kde nachádza spriaznené duše. Ľudí, ktorým ide o to isté. Ktorí sú zaniatení pre rovnakú prácu a ciele. Ktorí majú radi les a lesnícku robotu. Ktorí majú v sebe ten neopakovateľný lesnícky fortiel, nezaplateľný a nenahraditeľný pre slovenské lesníctvo. Takých ľudí stačí iba pozorne počúvať a premýšľať o tom, čo hovoria. Dať im priestor, aby porozumeli ich skúsenostiam, návrhom a riešeniam aj ostatní kolegovia. O nachádzanie a poskytovanie mediálneho priestoru pre takýchto lesníkov som sa snažil zo všetkého najviac. S vedomím poznania, že títo lesu a lesníctvu oddaní ľudia, ktorí porozumeli daniu v lesných ekosystémoch lepšie ako my ostatní, majú tú schopnosť posunúť nás všetkých ďalej. Za seba môžem s radosťou a úprimne povedať, že mne dali veľmi veľa. Ukázali mi cestu. Perspektívu nielen moju osobnú, profesionálnu ale aj smer, ktorým sa lesníctvo skôr či neskôr vyberie bez ohľadu na krízy, politický vplyv, bez ohľadu na osobné alebo skupinové záujmy. Ostávam pracovať v lesníctve, pretože tí najlepší zo štátneho podniku LESY SR mi dali tú schopnosť pochopiť, čo pre mňa táto práca znamená a ako ju mám ďalej robiť tak, aby som mohol byť ešte užitočný a prospešný. Ďakujem im. Lesu zdar!

S úctou

SLÁNSKE VRCHY

Na základe piatich notárskych osvedčení o nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním v júli 1998, ktoré vypracoval notár JUDr. Ferdinand O., notár Veľké Kapušany nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam poväčšine k lesným porastom nebohá Mária Dušíková, ktorá zomrela v júli 1998. Tieto nehnuteľností mala vložiť ako nepeňažný vklad do spoločnosti pod obchodným názvom Slánske lesy s.r.o., v ktorej jediným konateľom bol pán Milan I., bývalý pracovník Východoslovenských lesov, š.p. Košice, v postavení šofér, oprávár. Prevod obchodného podielu bol bezplatný.

Podstatou notárskeho osvedčenia bolo konštatovanie vtedy už 85 ročnej pani Dušíčkovej, že nehnuteľností vo výmere 6,5tisíc ha a v hodnote okolo 2mld Sk mala nadobudnúť tak, že jej matka ju splodila s bývalým grófom Károlyim v roku 1913 ako nemanželské dieťa.

Napriek tomu, že sa ona narodila až v novembri 1913 túto skutočnosť vo februári 1913 oznámila jej matka grófovi Károlyimu, ktorý sa rozhodol, že svojmu nemanželskému dieťaťu, teda pani Márii Dušíčkovej daruje už ako nasciturovi všetky nehnuteľností, ktoré vlastní. Spísali darovaciu zmluvu, ktorá sa však za vojny stratila. V snahe utajiť túto skutočnosť, aby nedošlo k ohrozeniu dobrého mena grófskeho rodu, túto skutočnosť tajili a iba prostredníctvom správcu jej mat-

ka tieto nehnuteľností potom od roku 1913 až do roku 1945 užívala a brala z nich úžitok. Konala tak v jej mene.

Túto skutočnosť mal potvrdiť aj vnuk pôvodného vlastníka grófa Károlyiho pán Ladislav Károlyi pred notárom JUDr. Ferdinandom O..

Obchodná spoločnosť Slánske lesy s.r.o. tak na základe nepeňažného vkladu a prevodu obchodného podielu sa stala vlastníkom lesných nehnuteľností v katastrálnych územiach Byšta, Skároš, Slánska Huta, Slánské Nové Mesto, Nový Salaš.

Dňa 2. 9. 1998 po zistení, že predmetné nehnuteľností už nie sú v majetku Slovenskej republiky, ale v majetku spoločnosti Slánske lesy s.r.o., ktorej jediným konateľom bol pán Milan I., štátny podnik podal žalobu o určenie vlastníckeho práva na Okresný súd Košice-okolie.

Predseda Okresného súdu Košice-okolie, JUDr. Otto Jurčo vec pridelenil na vybavenie JUDr. Ľubici Adamčíkovej.

Súčasnne s návrhom na určenie vlastníckeho práva príslušného súdu bolo podané aj trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu konateľom spoločnosti Milanom I., vtedajším riaditeľom katastra JUDr. Pavlom P. a notárom JUDr. Ferdinandom O..

Situácia bola o to závažnejšia, že Slánske lesy s.r.o. požiadalo štátny podnik o vydanie nehnuteľností do užívania.

Okresný súd Košice-okolie, JUDr. Adamčíková o proti návrhu Slánskych lesov s.r.o. Trebišov rozhodla tak, že štátnemu podniku zakázala akúkoľvek dispozíciu s predmetnými nehnuteľnosťami, vrátane akejkoľvek ťažby drevnej hmoty.

Odvolať štátnemu podniku bolo úspešné a Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil toto rozhodnutie ako nezákonné.

Naopak na návrh štátnemu podniku súd zakázal Slánskym lesom s.r.o. akékoľvek nakladanie s nehnuteľnosťami, ktoré sú predmetom sporu, vrátane výkonu práva poľovníctva.

Na základe tohto predbežného opatrenia, štátny podnik až doposiaľ vykonáva obhospodarovanie lesných nehnuteľností, vrátane ťažby drevnej hmoty. Naopak Slánske le-

sy s.r.o. podali návrh na Krajský súd v Banskej Bystrici, v ktorom sa dožadujú zaplata náhrady za užívanie lesných nehnuteľností ako aj neoprávnený majetkový prospech, ktorý štátnemu podniku vzniká obhospodávaním predmetných nehnuteľností vo výške okolo 200 mil. Sk.

Konanie na Okresnom súde Košice-okolie bolo komplikované tým, že nebolo vyriešené, kto má vlastne vlastníka a to Slovenskú republiku v konaní zastupovať, t.z., či je to štátny podnik ako správca, alebo Ministerstvo pôdohospodárstva SR ako ústredný orgán štátnej správy alebo Ministerstvo financií SR.

V konaní bolo preukázané, že predmetné nehnuteľnosti štát nadobudol na základe prvej pozemkovej reformy, o čom existujú právoplatné rozhodnutia o nadobudnutí vlastníctva ako aj doklady o vyplatení náhrady pôvodnému vlastníkovi Károlyimu. Časť nehnuteľností vôbec nepatrila grófovi Károlyimu ale grófovi Forgáchovi, resp. jeho rodine. Aj tento majetok bol poštátnený a prevzatý.

V roku 2006 Okresný súd Košice-okolie po predchádzajúcich prieťahoch v konaní a jednostrannom prístupe k veci vydal rozhodnutie, ktorým konanie zastavil. Z rozhodnutia súdu vyplynulo, že štát nie je správne zastúpený a preto nemá aktívnu legitimáciu v spore. Toto rozhodnutie súd vydal aj napriek tomu, že do konania vstúpilo v mene štátu, okrem štátneho podniku aj MP SR a MF SR.

Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie, o ktorom rozhodoval Krajský súd v Košiciach. Tento súd v zložení predsedu senátu pána JUDr. Ladislava Cákociho rozhodol tak, že zrušil rozhodnutie súdu Okresného súdu Košice – okolie a prikázal mu vo veci znova konať a rozhodnúť. Poukázal pri tom na nezákonnosť rozhodnutia Okresného súdu Košice – okolie.

Obhajoba v konaní namíeta, že štát sa nikdy nestal vlastníkom predmetných nehnuteľností, pretože tieto neboli riadne zapísané na listoch vlastníctva a ostali vo vlastníctve pôvodných vlastníkov.

Súd vo veci ďalej koná a rozhodnutie zatiaľ nebolo vydané.

Trestné oznámenie štátneho podniku bolo úspešné. V roku 1999 bol konateľ spoločnosti obvinený z trestného činu podvodu a tak isto bol obvinený aj JUDr. Pavol P. a JUDr. Ferdinand O..

Vyšetrowanie bolo ukončené v roku 2004 a v máji 2004 bola Krajským prokurátorom v Banskej Bystrici podaná obžaloba na všetkých troch obvinených, a to Krajskému súdu v Košiciach.

Od roku 2004 až do roku 2009 táto vec bola postupne postupovaná jednotlivými súdmi od Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Banskej Bystrici i Špeciálneho súdu v Pezinku, pretože ani jeden súd sa necítil byť príslušným na prejednanie veci.

V roku 2009 rozhodol Ústavný súd SR, že vec prejedná Krajský súd v Banskej Bystrici. Tak sa aj stalo a od 10. 8. 2009 sa uskutočnilo prvé pojednávanie. Obhajoba obžalovaného Milana I. spočíva v tom, že všetky úkony vykonala pani Mária Dušičková ako 85 ročná pani a jemu predmetné nehnuteľnosti iba darovala, pretože iba on jediný mal záujem o ne.

Pán Ferdinand O. uviedol, že on iba osvedčil skutočnosti, ktoré uviedla pani Mária Dušičková, ktorá ho vyhľadala a nadiktovala mu do notárskej zápisnice uvedené skutočnosti. Ani JUDr. Pavol P. sa necítil byť vinným, pretože on v danej veci nič protiprávne nevykonával a žiadneho úkonu sa nezúčastnil. Svedok gróf Károlyi uviedol, že na Slovensku bol podvedený, práve uvedenými obžalovanými, ktorí mu dali podpísať v slovenskom jazyku notárske zápisnice v domnienke, že sa jedná o nadobudnutie malého domčeka i záhradky právnej nástupkyňi pani Márie Dušičkovej ako dcéry ich bývalej služby, jej matky.

Pojednávanie bolo odročené na 12. 10. 2009.

Právo výkonu poľovníctva Slánske lesy s.r.o. na sporných nehnuteľnostiach vykonávať nemôžu. Bolo vydané rozhodnutie o mimoriadnom odstrele asi 40 kusov zveri, prevažne jelenej, diviacej a srnčej, pričom toto rozhodnutie bolo nariadeným orgánom zrušené s tým, že správny orgán nepostupoval korektne, pretože nemožno vydať takéto rozhodnutie o mimoriadnom odstrele fyzickým osobám, ako sú Milan I., jeho synovia a im spriaznené osoby.

JUDR. IRENA SOPKOVÁ

Kauze Slánske vrchy sa venujeme aj v rubrike Ľudia a lesy (strana 16 – 17).

Štiavnickí trubači patria k elite.

Dni Svätého Huberta 2009

V prvý septembrový víkend sa uskutočnil 19. ročník celoslovenských poľovníckych slávností Dni svätého Huberta. Už tradične sa stretli priaznivci poľovníctva z celého Slovenska, aby si v príjemnom prostredí kaštiela vo Svätom Antone pripomenuli to, čo robí poľovníctvo poľovníctvom: jeho bohaté spoločenské a kultúrne tradície.

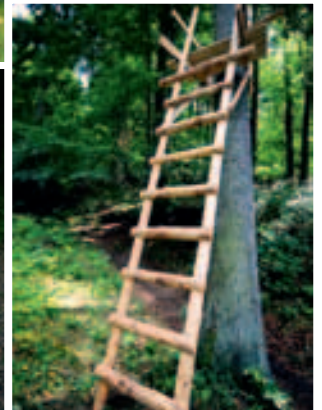
Počas slávnostného otvorenia podujatia, za prítomnosti prezidenta republiky Ivana Gašparoviča, ministra pôdohospodárstva Stanislava Bečika a ďalších čestných hostí bola podpísaná zmluva o spolupráci medzi Múzeom vo Svätom Antone a mestom Banská Štiavnica. Pri príležitosti svätohubertských dní boli slávnostne odovzdané rezortné vyznamenania, okrem iných aj zamestnancom štátneho podniku LESY SR. Striebornú medailu ministerstva pôdohospodárstva

Stanislav Novák preberá ocenenie z rúk ministra Bečika

Poľovnícke zariadenia sú dielom šikovných rúk žiakov SOŠ v Banskej Štiavnici.

prevzal Ondrej Tengely (OZ Rožňava), bronzovou medailou bol ocenený Milan Kačurík (OZ Sobrance), Marián Fabian (OZ Žilina), Ing. Stanislav Novák (OZ Revúca) a Jozef Košar (OZ Vranov).

Vo výstavných priestoroch múzea bola sprístupnená výstava unikátnych jeleních trofejí z Tatier pod názvom Tatranské jelene. Poľovnícke zvyky a tradície vtípne priblížila scéna z poľovníckeho súdu. Tak ako po iné roky si návštevníci mohli prezrieť expozície kaštiela, ukážky činnosti sokoliarov, poľovníckych kynológov, špeciálnu klubovú výstavu alpských jazvečíkovitých duríčkov, strelcov z kuše i luku, remeselníkov a atraktívny rybolov. Medzi zaujímavé časti programu patrila aj módna prehliadka, vystú-

penia hudobných súborov i divadelné predstavenie. Pre veľkú obľubu u návštevníkov sa opäť konali súťaže o poľovnícky šperk, poľovnícky nôž, poľovnícku fotografiu, v hode flintou do žita, o najbradu. Pre dámy vo veku od 18 do 99 rokov bola pripravená súťaž Hájnikova žena, v ktorej sa hodnotilo ženských poľovníckych 5P. Súťažiaci dostali hneď v prvom kole po 10 bodov, lebo boli veľmi pekné, pracovitost' dokazovali pľením dreva na čas, „prachatosť“ dokazovala aktuálna finančná hotovost', papulnatost' vynadaním partnerovi a praktickost' krájaním cibule. Najsympatickejšou poľovníčkou a teda aj Hájnikovou ženou pre rok 2009 sa stala naša kolegyňa Eva Jevčinová z OZ Bardejov.

Pre detských návštevníkov boli určené súťaže Stopami zveri a Poľovnícky chodník, pripravené v spolupráci so Strednou lesníckou školou v Banskej Štiavnici.

Príležitosť prezentovať sa dostali aj žiaci SOŠ (bývalého SOU lesníckeho) z Banskej Štiavnice. S pomocou vedenia kaštiela vo Svätom Antone a sponzorských firiem vyrobili krmné zariadenia pre zver. Tieto budú slúžiť ako exponáty v areáli kaštiela.

Sobotný program zakončil hudobný program na nádvorí kaštiela. V nedeľu slávnost' vyvrcholili Svätohubertskou omšou, ktorú celebroid generálny vikár banskobystrickej diecézy Mons. Marián Bublinc. Po omši sa v parku konalo slávnostné stretnutie pri príležitosti 10. výročia vysvätenia Kaplnky sv. Huberta.

PETER GOGOLA

Ing. Vladimír Chovan

Nový minister pôdohospodárstva

V stredu 16. septembra 2009 vymenoval prezident republiky Ivan Gašparovič do funkcie nového ministra pôdohospodárstva Ing. Vladimíra Chovana. Vystriedal na poste odstupujúceho Ing. Stanislava Becíka, PhD. Je štvrtým ministrom pôdohospodárstva počas tohto volebného obdobia.

Ing. Vladimír Chovan sa narodil 26. septembra 1963. Promoval v roku 1985 na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, na Fakulte mechanizácie poľnohospodárstva. Spočiatku pracoval v rezortnom výskume, neskôr na manažérskych postoch ako predseda roľníckeho družstva v Dolnom Dubovom, Hornom Dubovom – Naháči, riaditeľ Štátneho majetku v Plaveckom Podhradí, generálny riaditeľ spoločnosti Agropartner v Plaveckom podhradí. Manažérske skúsenosti osvedčil na poste predsedu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Pôsobil a pôsobí na čelných postoch v rôznych poľnohospodárskych organizáciách (Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka, Slovenská holsteinská asociácia, European Dairy Farmers).

Ing. Vladimír Chovan je ženatý, má dve deti. Jeho ambíciou na poste ministra je podľa jeho slov „...nadviazať na všetko pozitívne, čo dosiahli jeho predchodcovia a stabilizovať agrorozort“.

PETER GOGOLA

na slovíčko... ...dnes s generálnym riaditeľom Ing. Alojzom Riškom

Súčasnému vedeniu sa podarilo za relatívne krátky čas podnik ekonomicky stabilizovať. Mohli by ste tuto informáciu dokumentovať konkrétnymi číslami?

Hospodárska kríza priniesla koncom roku 2008 mimoriadny prepád cien dreva a v prvých mesiacoch roku 2009 aj značné zníženie dopytu po väčšine sortimentov. Dnes už vieme, že aj keď podnik dodá v tomto roku o cca 70 000 m³ dreva na trh viac ako vlni, vzhľadom na prepád cien utŕži o 40 milión € (1,2 mld. Sk) menej, ako minulý rok.

Na základe uznesení krízového štábu vo februári a v marci bol vydaný príkazný list o prijatí zásadných úsporných opatrení vo výdavkovej časti výrobnó-finančného plánu. To prinieslo zníženie nákladov na pestovnú činnosť o 7 milión €, nákladov na ťažbovú činnosť o 9,5 milión €, nákladov na opravy a údržby 10 milión € a režijných nákladov o 4 milióny €.

Stav kontokorentného úveru sa začal znižovať v priebehu mesiaca máj, čo bol výsledok zavedených úsporných opatrení a tiež toho, že platobná agentúra zrýchlila preplácanie euro projektov realizovaných v roku 2008, čoho výsledkom je dnes, teda koncom septembra splatenie úveru. Ku koncu roka je ešte predpoklad jeho čiastočného čerpania.

Ing. Alojz Riško

Nové vedenie podniku razantne pokračuje v šetrení výdavkov a niekoľkými personálnymi zmenami na odštepných závodoch dosiahol ešte vyššiu efektívnosť v ich uplatňovaní. Napríklad Odštepny závod lesnej techniky zlepšil svoj hospodársky výsledok v tomto roku až o 50 % oproti minulému obdobiu.

Pravdou je, že účtovný hospodársky výsledok v tomto roku bude stratový, ale pre nás je počas pretrvávajúcej krízy dôležité udržať zdravý cash flow, t.j. dostatočnú likviditu podniku, a to aj za cenu dočasne nižšieho investovania a prípadného zmrazenia miezd pre nasledujúce obdobie. Tu sú pre porovnanie niektoré ukazovatele k 30.6. a k 31.8. :

	30.6.2009	31.8.2009
Hospodársky výsledok (tis. €)	- 6 996	- 5 383
Priame ťažbové náklady na 1 m ³ dreva (€)	23,16	22,77
Priemerné speňaženie na 1 m ³ (€)	36,30	36,01
Čerpanie KTK úveru (tis. €)	16 721	3 024

Ako sa vyvíja situácia na trhu s drevom na Slovensku a v Európe?

V súčasnosti je pomerne slušný záujem o čerstvú ihličnatú guľatinu, ihličnatú a listnatú vlákninu, ale veľmi nízky dopyt je po listnatej guľatine. Sprievodným javom sú relatívne stále nízke ceny dreva. Rovnaká situácia je na slovenskom aj európskom trhu.

Začiatkom apríla Rada pre hospodársku krízu rozhodla o vyplatení statnej finančnej pôžičky pre lesnícky sektor.

Z rôznych dôvodov sa tak nestalo. Myslite si, že je táto pôžička ešte aktuálna?

Podľa môjho názoru v čase, keď sa o štátnej pôžičke uvažovalo, bolo zložité predpokladať vývoj na trhu s drevom počas roka, ale dnes viem povedať, že aj keď to bude stáť nejaké strádanie, dokážeme to aj bez nej, prípadne za pomoci určitého komerčného úveru.

Domnievate sa, že globálna ekonomická kríza je už za nami?

Pred rokom sa mnohí, aj špičkoví ekonómovia a národohospodári nedomnievali, že vôbec príde a preto si ja netrúfam predpovedať, kedy sa skončí. Isté je to, že lesnícky sektor ju naďalej prežíva s nízkymi cenami dreva a veľmi zložitým predajom bukovej guľatiny.

Ďakujem za rozhovor.

PETER GOGOLA

Jednou vetou

Dňom 30. 9. 2009 bolo zrušené poverenie výkonu funkcie generálneho riaditeľa Ing. Jánovi Beňovi. Dňom 30. 9. 2009 bol odvolaný z funkcie ekonomicko-obchodného riaditeľa Ing. Alojz Riško.

Dňom 1. 10. 2009 bol na základe výberového konania do funkcie generálneho riaditeľa zakladateľom vymenovaný Ing. Alojz Riško. Dňom 1. 10. 2009 bol vymenovaný do funkcie ekonomicko-obchodného riaditeľa Ing. Ján Beňa.

Odstupujúci minister pôdohospodárstva Stanislav Bečík prostredníctvom listu predsedovi odborárskej organizácie Františkovi Suchanovskému z 3. septembra poďakoval „...všetkým zamestnancom LESOV SR š.p., ktorí pri riešení neľahkých úloh neuhýbali, ale ich vždy riešili podľa svojho najlepšieho svedomia.“

Presťahovanie redakcie časopisu LESNÍK do Zvolena prebehlo bez komplikácií. Ak preferujete poštu ako spôsob komunikácie, svoje odpovede na súťažnú otázku Fotohádanky, poskladané puzzle pre veričku Ryšku alebo tajničky krížovky posielajte na adresu: **Redakcia**

časopisu LESNÍK, Lesnícke a drevárske múzeum, Námestie SNP č. 23/35, Zvolen 960 01.

Lesnícky skanzen vo Vydrowskej doline sa osvedčil ako učebná pomôcka: učiteľia prírodovedne zameraných predmetov zo základných škôl zo Slovenska, ktorí sa zúčastnili workshopu CASE FOREST 16. a 17. septembra, v ňom strávili čas prípravou svojich projektov. Organizátorom workshopu o uplatnení lesnej pedagogiky ako formy výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju bol Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania (ÚLPV – NLC) vo Zvolene.

Úspech nevídaný, úspech neslýchaný

Aj takto by sa dal jednoducho nazvať úspech, ktorý sme získali na tohtoročnej výstave Kôň 2009 v Trenčíne. S našimi norikmi muránskeho typu sa tejto špecializovanej konskej výstavy zúčastňujeme od jej vzniku v roku 2004. Stabilné umiestnenie výstavného stánku s priestormi na prezentáciu filmov o norikoch, stabilná zostava personálu Správy chovu koní, stabilný počet predvádzaných kobýl. Nestabilný je len výsledok. Zažili sme čiastkové úspechy v podobe druhého či tretieho miesta v kategórii chladnokrvných kobýl, zažili sme sklamanie zo štvrtého miesta veľmi peknej a z chovateľského pohľadu nádejnej kobylky, zažili sme aj úspech v podobe víťazstva nielen v kategórii, ale aj v podobe celkovej šampiónky výstavy medzi kobylami.

Kobyly (so žltou stuhou víťazka kategórie, s bielou druhá v kategórii)

Tento rok však bol niečím výnimočný. Aj takému fachmanovi, akým bezpochyby Ing. Vladimír Šmelko je, to dochádzalo až postupne, akoby po „dlhom vedení“. Že vedúci SCHK v Dobšinej je odborníkom v oblasti chovu koní svedčí i fakt, že je každoročne členom hodnotiteľských komisií menovaných ministrom pôdohospodárstva na bonitáciách napríklad aj v Národnom žrebčine v Topolčiankach či v PD Smižany, ale i inde. Preto som jeho postupné informácie o výsledkoch tohtoročnej výstavy bral s plnou vážnosťou. A preto mi z toho vyšiel možno až bombastický názov príspevku.

Ale k veci. To, že naše kobylky Kamila a Korina sa vo svojej kategórii umiestnili na prvom a druhom mieste, bol úspech veľký a svedčí o tom, že šľachtiteľské ciele a systém chovu noríkov muránskeho typu je z chovateľského hľadiska na správnej ceste. Posledné roky opakované vysoké hodnotenie sa odrazilo aj v takej podobe, ako je titul Naj chovateľ Slovenska v kategórii chladnokrvných koní. Už druhý rok po sebe. Ale ten úspech nevídaný a neslýchaný sa dostavil pri hodnotení chladnokrvných žrebčov. Víťazom sa stal norik muránskeho typu Jantár, ktorý bol hodnotený spolu s plemenami sliezsky norik, belgonorik či poľský chladnokrvný kôň. Pôvodom žrebec z nášho chovu je teraz v majetku pána Matejka z Chocholej Vel-

číc a úspešne sa s ním zúčastňuje aj mnohých furmanských pretekov. Typický výpal na ľavom stehne však nezameniteľne oznamuje, že je pôvodom náš. Ale ten najväčší úspech prišiel v nedelu, kedy sa hodnotili víťazi všetkých kategó-

Víťazný Jantár

rií podľa pohlavia a stalo niečo nevídané a neslýchané. V porovnaní s takými žrebcami, ako sú furioso, teplokrvné žrebce, shagya-arab či arabský plnokrvník sa Jantár, norik muránskeho typu, stal absolútnym šampiónom žrebčov a následne aj celej výstavy Kôň 2009. Ako to zhodnotil Ing. Vladimír Šmelko, niečo také sa snáď ešte nestalo na žiadnej výstave koní a zrejme sa zas ani tak skoro nestane. Aby „chladas“ bol vyššie hodnotený ako tradičné ušľachtilé plemená si zasluhuje naozaj pozornosť. Snáď aj tých, ktorí v chove koní na OZ Revúca vidia len náklady a mínusový hospodársky výsledok, ale nevidia, aké zvieratá sa tu chovajú. Ja len dodávam, že morfológia terénu lesných porastov na Slovensku vždy bude vyžadovať pri sústredovaní vyťaženej dreva animálnu silu a práve norik muránskeho typu je kôň, ktorý spĺňa všetky predpoklady a požiadavky furmanov na Slovensku i v zahraničí. Dúfam, že o úspechoch muránskych noríkov budeme počuť aj na rok, kedy tento chov bude (verím že bude) mať už okrúhlych šesťdesiat rokov.

IGOR VISZLAI

Víťazný Jantár

ODŠTEPNÝ ZÁVOD TRENČÍN JUBILUJÚCI

V malebnom prostredí Ľuborčianskej doliny na nádvorí Účelového zariadenia Antonstál sa v piatok 18. septembra 2009 konala slávnosť pri príležitosti 60. výročia založenia Odštepneho závodu Trenčín.

Pozvanie na oslavu, ktorá sa konala formou stanovvej raut páry prijali nielen terajší zamestnanci závodu, ale aj bývalí zamestnanci, teraz už dôchodcovia ako i pozvaní hostia. Priamo na pravé poludnie sa zaplnili priestory stanu v Antonstále takmer 150 účastníkmi osláv. Už samotný scenár programu, ktorý bol pripravovaný niekoľko mesiacov pred oslavami dával tušiť, že sa pre všetkých zúčastnených chystá nielen oslava, ale pôjde o spoločenskú ako i odbornú akciu, s cieľom pripomenúť si vývoj, históriu i súčasnosť závodu a zachovať tak tradíciu pre ďalšie generácie lesníkov v trenčianskom regióne.

Oslavu 60. výročia založenia Odštepneho závodu Trenčín poctili svojou účasťou hostia Ján Beňa, poverený generálny riaditeľ Lesov SR, š.p. Banská Bystrica, Milan Smrečanský, prednosta Krajského lesného úradu v Trenčíne, Igor Žatko, prednosta Obvodného lesného úradu v Trenčíne a v Bánovciach nad Bebravou, Ivan Rendoš, prednosta Obvodného lesného úradu v Novom Meste nad Váhom. Za Základnú organizáciu odborového zväzu DLV pri OZ Trenčín sa slávnosti zúčastnil jej predseda Ján Bzdúšek.

Po otváracím fanfárah v podaní lesníčiarov zo Strednej lesníckej školy v Liptovskom Hrádku nasledoval uvítací príhovor Róberta Kiša, povereného riaditeľa Odštepneho závodu Trenčín. Jednotlivé časti programu svojim vystúpením v podobe národnej a lesníckych piesní doplnil aj mužský spevácky zbor Nemšovan z Nemšovej pod vedením dirigenta Jozefa Králik. Ďalej si účastníci vypočuli príspevok spojený s vývojom závodu od roku 1949, organizačnými štruktúrami, históriou ale i súčasnosťou – výrobnými úlohami, aktivitami závodu v jubilejnom roku 2009.

Pri príležitosti osláv 60. výročia založenia Odštepneho závodu Trenčín sa vedenie závodurohodlo udeliť vybraným bývalým zamestnancom Pamätné listy a vecné dary za dlhoročnú, obetavú prácu v prospech lesného hospodárstva v tomto prípade Odštepneho závodu Trenčín.

Odmenenými sa stali :

Oto POBIECKÝ – polesný, vedúci LS Nemšová
Milan PETRÍK – robotník v ťažbovej činnosti, kočiš režijného záprahu na LS Dubodiel
Anna PAŠKOVÁ – robotníčka v pestovnej činnosti na LS Dubodiel
Pavol HUPČÍK – lesník, vedúci lesného obvodu na LS Drietoma
Anna ŠUGROVÁ – robotníčka v pestovnej činnosti na LS Drietoma
Ivan BLAŽEJ – lesník vedúci lesného obvodu na LS Nové Mesto nad Váhom
Štefan VARGA – vedúci lesnej správy Uhrovec
Ondrej GÁBRIS – robotník, vodič čelného nakladača na ES Trenčianska Turná
Jozef LIPTÁK – vedúci ES Bánovce nad Bebravou
Antónia ŠVANČAROVÁ – skladníčka na THS Trenčín
Emil GULAN – samostatný technolog na ústredí LZ Trenčín

Ocenenie In memoriam

Ing. Ján ZÁVODSKÝ, CSc. – riaditeľ Lesného závodu Trenčín, podnikový riaditeľ Západoslovenských lesov, š.p. Bratislava, riaditeľ podniku LESY Trenčín, š.p. Trenčín.

Zvláštne ocenenie

bolo udelené služobne najdlhšie pracujúcemu lesníkovi našej firme Jánovi BEŇOVI – do 9.7.2009 riaditeľ OZ Trenčín, neskôr poverený generálny riaditeľ š.p. LESY SR, v súčasnosti ekonomicko – obchodný riaditeľ š.p. LESY SR.

Taktiež pri príležitosti osláv 60. výročia Odštepneho závodu Trenčín boli odmenení Pamätnými listami a finančnými odmenami 13 súčasných zamestnancov závodu za príkladnú prácu v prospech rozvoja Odštepneho závodu Trenčín, tiež za osobnostný rozmer, lojalitu k firme a plnenie úloh presahujúcich rámec pracovnej náplne.

Odmenenými súčasnými zamestnancami závodu sa stali:

Boris HARNIČÁR – lesník, vedúci lesného obvodu na LS Nemšová
František MIKULA – lesník, vedúci lesného obvodu na LS Dubodiel
Ján CINTULA – lesník, technik, vedúci lesného obvodu na LS Drietoma
Miroslav VRÁBLIK – lesník, vedúci lesného obvodu na LS Nové Mesto nad Váhom
Miloslav PRUŽINEC – technik, lesník, vedúci lesného obvodu na LS Kšinná
Milan MARTON – manipulant na ES Trenčianska Turná
Jaroslav TRGIŇA – robotník, vodič čelného nakladača na ES Trenčianska Turná
Ľudovít KOPČEK – vedúci ES Bánovce nad Bebravou
Anton ŠKVERENINA – robotník, vodič čelného nakladača na ES Bánovce nad Bebravou
Ing. Stanislav KOLENIČ – vedúci úseku obchodu na ústredí závodu
Dáša PAVLOVIČOVÁ – hlavná účtovníčka na ústredí závodu
Ing. Jarmila HATALOVÁ – personalista na ústredí závodu
Ing. Jaroslav KOBZA – správca informačného systému na ústredí závodu.

Jubilejní lesníci z Trenčína si spomenuli symbolickou minútou ticha aj na tých kolegov, ktorí venovali svoje sily, um i zdravie pre napredovanie a rozvoj závodu a nedožili sa tejto slávnostnej chvíle.

Po záverečných fanfárah, slávnostnom prípitku s lesníckou hymnou spoločným fotografovaním na nádvorí ÚZ Antonstál sa oficiálny program slávnosti skončil.

Organizačný štáb pripravujúci oslavy 60. výročia založenia Odštepneho závodu Trenčín pre účastníkov podujatia pripravil aj ďalší neoficiálny program. Okolo účelového zariadenia boli stanovišťa zamerané na sokoľiarstvo, výcvik poľovne upotrebitelných psov, lesnú pedagogiku či výstavu poľovníckych trofejí. Zabezpečené boli aj fakultatívne výjazdy do Ľuborčianskej doliny, kde sa mohli prítomní oboznámiť so stavebnou činnosťou, vykonanou za posledné dva roky v oblasti hradenia bystrín a výstavbe lesných ciest. Nemenej zaujímavým bol výjazd na začiatok Ľuborčianskej doliny ku kaplnke sv. Huberta, kde bola v predvečer osláv osadená pamätná tabuľa pri príležitosti 60. výročia vzniku závodu.

V priestoroch účelového zariadenia Antonstál bola umiestnená expozícia historických kníh, fotografií, náradia, oblečenia lesných zamestnancov, pripomínajúca široké spektrum našej výrobnéj činnosti ako i spoločenské podujatia, prácu s deťmi a verejnosťou, ktorej sa Odštepny závod Trenčín začal ako jeden z prvých venovať v rámci lesnej pedagogiky. Mnohé čierne biele fotografie občerstvili pamäť a vyvolali úsmev na tvárach hlavne bývalých zamestnancov – terajších dôchodcov.

JARMILA HATALOVÁ, OZ TRENČÍN

FOTO: JAROSLAV KOBZA, DÁŠA PAVLOVIČOVÁ, LUBOSLAV BACÁK

Dr. h. c. doc. Ing. František Benčať, DrSc.

V septembri 2001 boli Topoľčianky – perla horného Požitavia dejiskom medzinárodnej konferencie „Introdukcia a aklimatizácia drevín v podmienkach strednej Európy“. Organizátori – Slovenská botanická spoločnosť pri SAV (Dendrologická sekcia SBS), obec Topoľčianky a Arborétum Mlyňany SAV ju venovali 75. výročiu narodenia Dr. h. c. doc. Ing. Františkovi Benčaťovi, DrSc.

Z množstva slávnostných príhovorov a gratulácií hodno spomenúť slová doc. Ing. Ferdinanda Tokára, DrSc., dlhoročného spolupracovníka jubilanta : „Slovensko je krajina bohatá na lesy, ale aj vynikajúcich odborníkov. Patrí medzi nich nesporne jubilant. Je mužom veľkej duchovnej sily, daru reči a slova. Stelesňuje a reprezentuje komplexnú osobnosť lesníka, botanika, dendrológa, ekológa a ochrancu prírody.

Spomenuté vlastnosti aplikoval aj v poldecenálnom časovom rámci – po dovŕšení osemdesiatych rokov výrazne plodného života ...

Rodák z Kozároviec (18. 9. 1929) pôsobil na Ústave dendrológie a fytoecológie už ako poslucháč odboru lesného inžinierstva na poste asistenta VŠPLI v Košiciach. Po zmene sídla školy do Zvolena na tom istom ústave pôsobil v rokoch 1952 – 54, tiež ako asistent. Od 16. 4. 1954 do 15. 8. 1954 bol externým riaditeľom Arboréta Mlyňany SAV a od 16. 8. 1954 do 31. 12. 1969 riaditeľom tejto inštitúcie.

Najsťôr zabezpečil ochranu objektu, jeho rekonštrukciu a postupne prebudovanie na moderné dendrologické pracovisko. Už v r. 1960 bola základná úloha splnená. Inventarizácia potvrdila výskyt 560 a v roku 1990 už

Dr. h. c. doc. Ing. František Benčať, DrSc. OSEMDESIATROČNÝ

2200 taxónov drevín. Medzinárodná spolupráca bola rozvíjaná na základe zmlúv a dohôd s bývalou Akadémiou náuk ZSSR, s Akadémiou vied Poľska, AV KĽDR a AV Čínskej ľudovej republiky. Výmena botanického materiálu s vyše 600 inštitúciami z celého kontinentu a expedície do zahraničia umožnili rozmnožiť druhové bohatstvo Arboréta na štvornásobok oproti r. 1954. Jubilant bol iniciátorom medzinárodných dendrologických konferencií. Prvú organizoval v r. 1960 na pôde Arboréta. Konferencie sa postupne transformovali do úrovne kongresov. Práve takáto aktívna činnosť umožnila Ústavu dendrológie kolektívne členstvo v IAGB – Medzinárodnej asociácii botanických záhrad. V r. 1976 – 1992 bol jubilant členom vedenia tejto inštitúcie.

Pri organizovaní vedeckého výskumu mal neustále na zreteli jeho realizačnú polohu, obzvlášť v oblasti praktického využitia teoretických základov introdukcie. Výsledky tejto významnej pracovnej činnosti vyústili do elaborátu „Konceptia ochrany a tvorby sídelnej zelene na Slovensku“, ktorý bol podkladom pre uznesenie Vlády SR č. 356/79. Významne prispel do oblasti ochrany prírody cieľovým projektom v r. 1981 – 85, v rámci ktorého vypracoval pre Ministerstvo kultúry 4 výstupy. Spolupracoval a zároveň zodpovedal za „Bioprojekt Jelšava“, ktorým konkrétne navrhol úpravu imisiami zdevastovanej krajiny. Práve tento projekt je príkladom pomoci spoločenskej praxi riešiť neodkladne problémy životného prostredia.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje jeho „Atlas cudzokrajných drevín a rajonizácia ich pestovania“, za ktorý bola jubilantovi v r. 1986 udelená Národná cena Slovenskej republiky.

Celý život zasvätil jubilant vede a výskumu v oblasti botaniky a dendrológie a hlavne introdukovaným drevinám (obzvlášť významne prispel k introdukcii, resp. reintrodukcii) a k poznatkom o biológii a ekológii východoázijských, najmä čínskych druhov. Pozoruhodná bola publikačná činnosť a organizátorská práca spojená s celým radom vedeckých a spoločenských funkcií. Počas produktívneho veku bola patrične oceňovaná mnohými štátnymi

rezortnými vyznamenaniami, čestnými uznaniami a plaketami.

Jubilant pred takmer štyrmi desaťročiami so spolupracovníkmi Arboréta Mlyňany zmapoval výskyt vzácnych drevín Slovenska. Prvýkrát boli zverejnené v mesačníku Krásy Slovenska č. 1/1971 podľa vtedajších okresov. V júli 2001 navštívil lokality ich výskytu už v súčasných okresoch Bardejov, Humenné, Michalovce, Snina, Sobrance a Trebišov. Konštatoval, že „Hustota výskytu cenných parkových objektov je v rámci Slovenska unikátna!“

Napriek náznamom zhoršenia zdravotného stavu v poslednom období sú aktivity pracovnej činnosti príkladné. Jubilantovi dodávajú životný optimizmus a smelé predsavzatie ukončiť rozpracované a začať nové projekty v dendrologickej oblasti ...

Pri príležitosti vzácneho životného jubilea pánovi docentovi úprimne žičia hojnosť prímeraného zdravia, pohody a spokojnosti priateľia a kolegovia zo Zemplína, ktorí sa upísali dendrológii. Zároveň vyjadrujú neformálne želanie, aby jubilant navštívil spomenuté parkové objekty, ktoré mu dávno prirástli k srdcu ...

Ad multos annos !

LADISLAV MAXIM

Opýtali sme sa za Vás

Čo si myslíte o novej smernici o samovýrobe dreva? odpovedá Ing. Dušan Mikuš, vedúci LS Duchonka

„Oceňujem, že konečne je v platnosti smernica o samovýrobe dreva, ktorá má zmysel a je „použiteľná“ pre lesnícku prevádzku. Počas uplynulých troch rokov sme sa totiž museli riadiť smernicou, ktorá neriešila množstvo prevádzkových problémov a v konečnom dôsledku bola pre podnik neekonomická. Napr. roztrú-

sená ťažba kalamitného dreva predpokladala nielen zvýšené ekonomické náklady (nepriístupnosť terénu, odvoz dreva a pod.), ale zbytočne zaťažovala lesníkov, keďže administratíva okolo spracovania niekoľkých kubíkov dreva bola rovnaká ako pri niekoľkonásobnom objeme úmyselných či náhodných ťažieb.

Lesník musí byť zodpovedný za to, aby sa drevo neznehodnocovalo, a preto som nesmierno rád, že nová smernica dbá na hygienu lesných porastov a nepripúšťa ponechanie dreva v lese ako potenciálneho zdroja rozšírenia podkôrneho hmyzu. Taktiež rieši pestovné zásahy v lese (prvé prebierky, prerezávky), ktoré boli často predražené a teraz sa môžu vykompenzovať v rámci samovýroby palivového dreva obyvateľstvom. Jednoznačne som novú smernicu o samovýrobe dreva privítal s potešením, podobne ako väčšina ľudí z prevádzky.“

ANITA FÁKOVÁ

Spoločná fotografia

Ing. Garaj vysvetľuje možnosti výchovy lesných porastov na LS Hrušov

Pohľad na zmladené porasty LS Hrušov

11. celoslovenské stretnutie žien lesníčok

V dňoch 27.– 30. augusta 2009 sa uskutočnilo 11. celoslovenské stretnutie žien lesníčok z Klubu žien pri Slovenskej lesníckej komore, ktorého som sa zúčastnila prvýkrát. Išla som tam s miernymi obavami, veď som tam takmer nikoho nepoznala, ale môžem povedať, že sklamaná som nebola, práve naopak.

Stretnutie sa konalo na území OZ Topolčianky a program bol naozaj pestrý a bohatý. Ubytovanie bolo zabezpečené na chate „Brezina“ v obci Skýcov, kde sme sa vo štvrtok podvečer začali schádzať. Spoločnou večerou a privítaním hlavných organizátoriek Ing. Zdeny Hudecovej a Ing. Alexandry Šimurkovej sa náš program začal.

V piatok ráno sme sa presunuli pred OZ Topolčianky, kde nás čakal vedúci lesníckej výroby Ing. Jozef Gregora, ktorý nám podal základné informácie o OZ Topolčianky, jeho histórii i súčasnosti, o úspechoch i problémoch pri obhospodávaní lesných porastov, keďže v minulosti bolo hlavným zameraním OZ poľovníctvo s chovom a lovom zveri. Na území OZ sa rozprestiera Veľká a Malá zvernica, preto zabezpečenie mladej kultúry je problematickejšie. To nám ale viac povedal vedúci lesnej správy Hrušov Ing. Garaj, ktorý nás zaviedol do zmladených bukových a smrekovcových porastov, informoval o možnostiach výchovy, ochrany a zabezpečenia lesných porastov. Prezreli sme si kýmne zariadenia, systém rybníkov a novovybudovanú chatu, určenú na ubytovania hlavne poľovníčkov. Počasie nám prišlo, preto sme sa zastavili na vrchu Vrchhora, 500 m.n.m., kde sa uprostred lesného porastu nachádza kaplnka a zrúcanina kostola, v strede ktorého vyrastá majestátna lipa.

Poobede pre nás pripravili členky Urbárskej spoločnosti obce Veľký Klíž guláš a zároveň nás predsedníčka US pani Štefánia Pauliová informovala o hospodárení a aktivitách lesnej pedagogiky v urbárskych lesoch. Pozre-

li sme si funkčné futbalové ihrisko, ktoré je raritou v tom, že sa nachádza priamo v lese, obklopené porastom borovice čiernej. Cestou späť sme prechádzali cez obec Klížske Hradište, kde sa nachádza pánsky románsky emporevý kostolík sv. Michala z 12. storočia, ktorý je zobrazený aj na poštových známkach.

Deň sme zakončili večerou a schôdzou Klubu žien lesníčok. Ing. Zdenka Hudecová privítala nové členky a informovala nás o činnosti Klubu i Slovenskej lesníckej komory. Nezabudla spomenúť aktívnu spoluprácu s Klubom žien lesníčok z Nemecka, kde sa budúci rok v máji koná medzinárodné stretnutie žien lesníčok, na ktoré nás srdečne pozývajú.

Zároveň nás čakala voľba novej predsedkyne Klubu žien lesníčok, ktorou sa stala Ing. Mária Biesová.

V priateľskej atmosfére sa naša schôdza predĺžila, keďže Ing. Gregora nám zabezpečil program v podobe vystúpenia country skupiny a nechýbala ochutnávka vína, ktoré vyrába OZ Topolčianky z vlastnej vinice.

Sobotné ráno nás prekvapilo búrkou, ale to nám nebránilo v pokračovaní nášho programu. Čakalo nás škôlkárske stredisko Hladomer, kde nám informácie o spôsobe pestovania voľnokorenných i krytokorenných sadenic podala Ing. Poláková. Zároveň nás informovala o rozšírení pestovania okrasných drevín, ktoré sa na trhu čoraz viac dostávajú do popredia.

Presun do Zubrej zvernice Piesky bol počas silného dažďa, preto sme mali obavy, či zubry prídu na sľúbené „raňajky“. Pani Zdenka

Pohľad na posedenie Urbárskej spoločnosti obce Veľký Klíž

Marková, ktorá sa o zubry hrivnatej stará, ich vyvolávala trochu dlhšie ako zvyčajne, ale nakoniec sa 12 kusov zubrov zjavilo a prišlo až k nám. Pani Marková nás informovala o spôsobe chovu a zaujímavostiach z ich života. Nezabudla spomenúť náučný chodník okolo celej zvernice, ktorý vznikol vlni pri príležitosti 50. výročia založenia Zubrej zvernice, ktorá bola 10.10.2008 oficiálne vyhlásená za 18. Významné lesnícke miesto Slovenska.

Určite je to výborný tip na rodinný výlet a príjemné strávenie víkendy, keďže v Topolčiankach sú aj krásne a zachovalé zámočky. Samozrejme tie sme v rámci nášho programu nemohli vynechať. Hneď vedľa budovy OZ v upravenom parku plnom zelene sa nachádza zrekonštruovaný poľovnícky zámok Topolčianky, ktorého interiér je zariadený štýlovým nábytkom, vyzdobený trofejami poľovnej zveri a obrazmi s poľovníckymi námetmi. K najcennejším exponátom patrí originál plastiky medveda s muflónom od významného európskeho sochára Alojza Stróbla. Jeho ďalšie diela – Zhasínajúci jeleň a Ranený diviák so psom – sa nachádzajú v príľahlom parku a zároveň všetky tri diela sú trvalou súčasťou Významného lesníckeho miesta Topolčianky.

V Topolčiankach sme nemohli obísť Národný žrebčín, š.p. Topolčianky s plemenami koní Lipican, Hucul, Shagya arab, s prehládkou jazdiarne a múzea chovu koní.

Po chutnom obede, ktorý zabezpečil OZ Topolčianky, nás čakala prehládka klasicistického zámku a po nej nás Ing. Kuský doprevádzal po trase náučného chodníka po Chránenom areáli „Park v Topolčiankach“, s mnohými vzácnymi drevinami, viacerými jazvierkami, prírodnými scenériami a unikátnym zavlažovacím systémom.

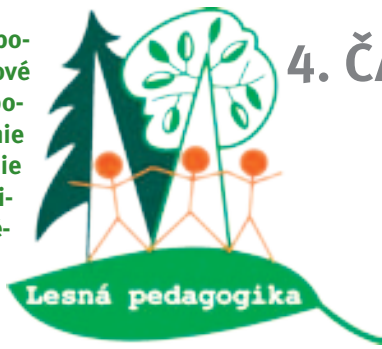
Deň sme ukončili večerou a stručným zhodnotením 11. celoslovenského stretnutia žien lesníčok, kde sme všetky účastníčky vyjadřili spokojnosť s programom a celým priebehom stretnutia, preto organizátorkám patrí srdečná vďaka. Keďže čas beží neuveriteľne rýchlo, dohodlo sa aj budúročné stretnutie, ktoré bude na území OZ Revúca.

Nedelné ráno bolo v znamení rozlúčky, lebo sme vedeli, že naše stretnutie plné zážitkov, nových zoznámení a nadobudnutia nových vedomostí končí. Po spoločných raňajkách sa niektoré lesníčky ešte zastavili prezrieť si zrúcaninu hradu Hrušov z 80. rokov 13. storočia, ktorého názov podľa legendy súvisel s veľkým výskytom planých hrušiek v chotári, ostatné sme sa rozišli domov, do rôznych kútov nášho krásneho Slovenska.

Stretnutie sa skončilo v príjemnej atmosfére, preto verím, že o rok sa na stretnutí žien lesníčok opäť uvidíme, privítame ďalšie nové členky a spoznáme nové zaujímavé miesta.

PETRA JANKEJOVÁ
OZ PRIEVIDZA

Lesná pedagogika má obrovský potenciál oslovovať aj špecifické cieľové skupiny. Medziiným aj rómsku populáciu, obzvlášť mládež. Budovanie vzťahu k lesu a prírode, vytváranie pocitu spoluzodpovednosti za životné prostredie – to sú vysoké méty, kam siahajú ambície lesných pedagógov, ktorí sa Rómom cieľavedome venujú. O svoje skúsenosti sa v pokračovaní našej Rukoväti podielí skúsený lesný pedagóg – Alice Palacká zo Strednej lesníckej školy v Hraniaciach na Morave.

4. ČASŤ RUKOVÄŤ LESNÉHO PEDAGÓGA

Lesná pedagogika a rómska populácia

Alice Palacká

Stredná lesnícka škola Hranice pořádá již po několikáté kurz lesní pedagogiky pro lesníky, ve kterém se zaměřuje na méně obvyklé cílové skupiny návštěvníků lesa. Jsou to osoby se zvláštními potřebami, osoby ze sociálně znevýhodněného prostředí, senioři, rodiny s dětmi. Setkávání, přednášky a diskuse s odborníky, kteří s těmito lidmi pravidelně pracují, návštěva zařízení sociální péče to jsou formy jakými jsou lesníci vtahováni do této problematiky. Odborníci i pracovníci sociálních zařízení jsou obvykle překvapeni, jak lesníci zvyklí naslouchat potřebám přírody projevují přirozený cit s těmito lidmi, kteří nepotřebují lítost, ale péči a pozornost. Člověk si mezi nimi také uvědomí, co je v životě vlastně důležité. Jedním z odborníků, se kterými již dlouhodobě spolupracujeme, je pan Sutorý – romský asistent,

který se již řadu let na Hranicku úspěšně zabývá problematikou začleňování Romů do společnosti a zejména romskými dětmi. Vede kroužky pro romské děti a mládež, pořádá festivaly romské kultury, vede dětské tábory. Jeho lektorský vstup je často provázen diskusí účastníků o možnostech realizace lesní pedagogiky pro romské děti, při které předává účastníkům cenné rady. Jakýmsi vrcholem školení je hospitovaná ukázka přímo s klienty v lese. Z organizačních důvodů není možné, aby všichni pracovali se všemi skupinami. Romské děti má vždy na starost jen několik lesníků z kurzu. Na závěr čtyřhodinového pobytu v lese se všechny skupinky sejdou a diskutují o svých prožitcích, takže i ostatní mají možnost nahlédnout do úskalí pobytu v lese jednotlivých skupin těchto klientů. Často se stává, že lesníci konstatují, že je

překvapilo, že romské děti dávají přednost konkrétnějším zážitkům a pohybovým kolektivním hrám přesto, že jsme si o těchto prioritách na přednáškách povídali a vysvětlovali jsme si je (viz předchozí část o prioritách dětí). To je důvod proč je ten konkrétní zážitek s cílovými skupinami formou hospitovaného dopoledne tak důležitý. Tisíckrát slyšené se prostě na vlastní kůži zažitému jen těžko vyrovná.

Za nezbytné je třeba považovat určitě zpětnou vazbu. Často jsou lesní pedagogové nespokojeni se svým výkonem a jejich vystoupení se jim zdá být nedokonalé. Odezva od romských dětí je ovšem kladná a jejím důkazem je i to, že letos na lesní pedagogiku přesto, že autobus odjížděl o prázdninách brzy ráno, přišel téměř dvojnásobek dětí než očekával i pan Sutorý. Romské děti jsou možná živější, dokáží se ale i koncentrovat jsou-li dobře namotivovány, umí se bavit a aktivity lesní pedagogiky jim rozhodně prospívají.

ALICE PALACKÁ
STŘEDNÍ LESNICKÁ ŠKOLA
HRANICE NA MORAVĚ

Ludovít Šurina so žiakmi z lessochranárskej školy ZŠ Čáry

Príklad na prekonávanie bariér medzi rómskymi a „nerómskymi“ deťmi: pri hre Netopier a motýľ hrajúce sa deti vytvoria kruh a pochyťajú sa za ruky. Raz sa pri hre stalo, že sa jedno z dievčat odmietlo chytiť za ruku s rómskym chlapcom. Rýchlo som našiel riešenie – dal som medzi nich svoju obľúbenú vychádzkovú „kúzelnú“ palicu „Vtáka ohniváka“. Ako sa počas hry kruh zužoval, v zápale hry sa deti spontánne chytili za ruky a od tej chvíle sa nestalo, že by sa niektorí od seba odťahovali. Verím, že lesná pedagogika je spôsob, ako rozvíjať vzájomné porozumenie a dobré spolumaženie medzi rómskymi a ostatnými spoluobčanmi, ale aj harmonické súžitie ľudskej civilizácie s prírodou.

LUDOVÍT ŠURINA,
LESNÝ PEDAGÓG
ŠAJDÍKOVE HUMENCE

Fórum

Lesná pedagogika vo svojej mnohorakosti ponúka nevídané možnosti, ako sa čo najviac priblížiť k mysleniu a vnímaniu detskej duše. V rámci mojich lesnopedagogických aktivít na Základnej škole v obci Čáry pracujem s rôznymi skupinami detí, od najmenších prváčikov až po skoro dospelých tínedžerov – deviatakov. Práca s deťmi je o to zaujímavejšia, že v triedach sú zastúpené aj rómske deti, čo však nemá nijaký negatívny vplyv. Ba možno povedať, že priam pozitívny, lebo vytvára rôznorodé spoločenstvo, ktoré sa pri neformálnej, ale cieľavedomej výchove vzájomne obohacuje o svoje danosti.

Rómske deti sú viac pripútané k životu v prírode. Sú priam nadšené vychádzkami do lesa, kde svojou bezprostrednou vnímavosťou a nadšením pre všetko, čo sa v ňom deje a odohráva doslova strhnú aj ostatné deti do hier a zápolenia.

Ludovít Šurina

HARMANECKÁ TISINA

Mesto Banská Bystrica mala historicky značnú rozlohu svojich lesov, ktoré boli v starostlivosti odborného lesného personálu, ktorý bol vždy na vysokej odbornej úrovni. Tieto lesné porasty, vzhľadom na geografickú polohu mali okrem svojej vysokej produkcie drevenej hmoty aj značný potenciál na kvalitné a početné stavy vysokej lesnej zveri. Tieto dve aktivity však mohli bezkonfliktné vedľa seba existovať len vďaka starostlivej regulácii početnosti tejto vysokej zveri. A tak pri vyšších stavoch zveri – čo v týchto lesných bonitách bolo takmer pravidlom – boli problémy s ohryzom juvenilných štádií stromčekov, ohryzom a olupovaním kôry a ďalšími škodami. Presviedčajú nás o tom nasledujúce dokumenty, ktoré podávajú správu o riešení tohto problému v dvadsiatych rokoch minulého storočia.

Lesná rada mesta Banskej Bystrice zasadala 18. augusta 1924 a pod č. 75 vydala nasledovný záznam :

„Lesný dôstojník predostiera oznámenie Pavla Bučana o tom, že v II – om okrese je vysoká zver (jelenia) v takom veľkom počte rozmnožená, že olupovaním a obhryzovaním kôry stromovej v porastoch veľké škody zapríčiniuje a najmä poškodená je tisina. Žiada lesnú radu, aby vyslala 2 členov na preskúmanie tejto veci a ustalenie škody.

Lesná rada jednohlasne na vedomie vzala oznam lesného dôstojníka a s preskúmaním stavu veci a ustálením škody poveruje Ing. Eugena Bózera a Dr. Viliama Herritza.“

Podpísaný Jozef Franz,
komisár lesnej rady mesta.

Po realizácii preskúmania stavu veci vyššie menovanými odborníkmi lesná rada mesta Banskej Bystrice zasadala 24. novembra 1924 a pod č. 102/11676/1924 vydala nasledovný záznam :

„Po doslovnom prečítaní Ing. Eugenom Bózerom a Dr. Viliamom Herritzom podateľého písomného odborného úsudku, Ing. Adalbert Kelemen podotýka, že tisový les je veľmi zriedkavý a v takej hromade sa nikde na Slovensku nenachádza, ako tu. Tisina je veľmi vzácne a hľadane drevo a v obchodnom prevádzaní nepredáva sa na kubické metre ale na váhu. V záujme zachránenia tisových porastov navrhuje, aby sa podala žiadosť na ministerstvo o povolenie odstrelu vysokej zveri aj v dobe zákonom nepovolenej. Prehlasuje, že zadováži nabídky od nemeckých firiem na poškodenú tisinu.

Lesná rada jednohlasne prijala návrh ako aj podanú písomnú odbornú mienku Ing. Eugena Bózera a Dr. Viliama Herritza a nariadila žiadosť podať na ministerstvo zemeľdelstva o povolenie odstrelu vysokej zveri aj v zakázanom čase. Súčasne upravuje lesná rada mestský lesný úrad, aby výkaz poškodenej tisiny vychystal. D.a.h. Vydal Jozef Franz v.v. pol.komisár.

Odborný posudok uvedených dvoch odborníkov je dlhý a podrobný. Okrem všeobecných konštatácií sa tam vyskytujú aj niektoré zaujímavosti, ktoré je hodno ďalej citovať:

„...Tam kde sa tisa vyskytá v hojnom množstve a v krajších exemplároch, skoro každý kmeň je viac – menej ohryzaný alebo olúpaný vysokou zverou. Vzdor výbornej úrodnosti (plodnosti) na semená a primeraným prirodzeným pomerom, nikde sme nezbadali drobné mladiny, lebo tieže úplne mohli byť spasené. Vzhľadom na hojnosť tís a na ťažké územné (terénne) pomery, ako i nákladnosť tej veci, nemôže byť o tom reč, aby sme jednotlivé kmene proti ohryzaniu a olúpaniu použitím ochranných prostriedkov zachraňovali, (natieranie, drôtené závitky, opletenie, atď.). Jediný spôsob na čo je možné zmenšenie týchto poškodení je, aby sme ostrelením a podurením tejto škodlivej zveri ten stav späť uviedli, ktorý v minulosti umožnil rozmnoženie a vyvinutie tisy:

Totíž rozdiel medzi starým a terajším spôsobom dochovávania (pestovania) zveriny zapríčiniuje vyhynutie tisy. Pred 15 – 20 rokmi v polovaných revíroch harmaneckých bol vôbec stav zveriny o mnoho väčší, než teraz ale vysoká zver sa len kde – tu vyskytla, lebo poľovačka sa prevádzala okrem súlačky honbou a síce v menšej miere aj použitím psov.

Možno predpokladať, že keby sa poľovačka aj teraz takým spôsobom konala a v súvislosti s tým odstel vysokej zveri sa stupňoval, spomenuté škody by zase na minimum klesly a prirodzené rozmnoženie tisy by bolo umožnené...“

Vzápätí sa prípad skomplikoval, pretože lesná rada mesta Banská Bystrica dňa 26. januára 1925 prerokovala prípis Jindřicha Exingera, nájomcu predmetného poľovného revíru v ktorom menovaný upovedomuje lesnú radu o tom, že jej uznesenie o odstrel je v rozpore s nájomnou zmluvou v ktorej je výslovne uvedený šetrenie vysokej zveri a výška nájomného bola stanovená k tejto podmienke. A tak zaplatenie prenájmu podmieňuje tým, že plánovaný odstel bude s ním prerokovaný.

Dňa 3. apríla 1925 odpovedá na žiadosť o odstel Ministerstvo zemeľdelstva Českoslo-

venskej republiky, expozitúra pre Slovensko v Bratislave s nasledovným obsahom:

„Žiadosť rady mesta B. Bystrice o povolenie odstrelu vysokej zveri v dobe zákonitého šetrenia nemohlo byť vyhovievané, pretože jednak nie je z odborného hľadiska prijateľný dôvod žiadosti, že by v tam. lesoch sa nachádzajúce tisy len odstrelom vysokej zveri zachránili sa dali a jednak by sa žiadaný teraz odstel protivil zásadám racionálneho prevádzania poľovníctva, odhládnuť už od toho, že stav vysokej zveri je v tam. lesoch veľmi nepriaznivý.“

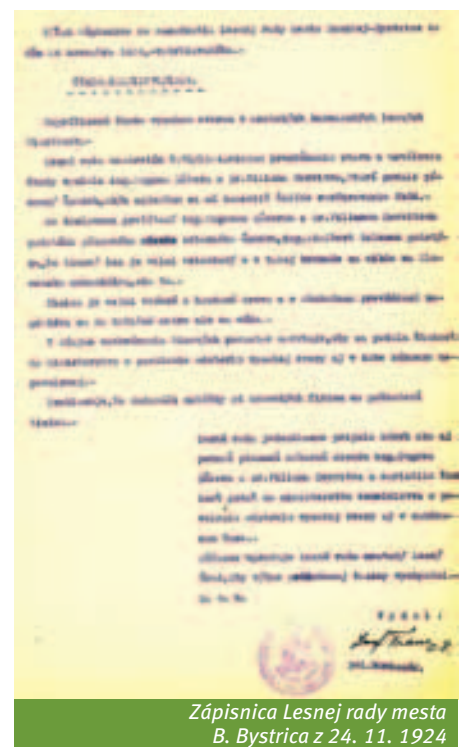
Lesná rada mesta Banskej Bystrice reagovala na tento list dňa 24. apríla 1925 a prijala nasledovné uznesenie:

„Lesná rada jednohlasne uzavrela, aby sa podala žiadosť na župné lesné oddelenie ohľadom konštatovania škody a podania odbornej mienky, ktorá potom sa má predostrieť ministerstvu zemeľdelstva s opätovnou žiadosťou o povolenie odstrelu jelenov v zakázanom čase.“

A tak sa stalo že Mesto Banská Bystrica sa obracia listom zo dňa 10.6.1925 na Inšpektorát prírodných a historických pamiatok na Slovensku (v skutočnosti to bol Referát na ochranu pamiatok na Slovensku), v ktorom ho paradoxne žiada o ochranu harmaneckého tisa. V liste uvádzajú, že mesto žiadalo ministerstvo o mimoriadny odstel jelenej zveri avšak toto žiadosti zamietlo. Je preto žiaduce, aby Referát vyvinul úsilie zo svojej pozície o záchranu tisa prostredníctvom spolupráce so župným lesným oddelením s opätovnou žiadosťou o odstel.

Čas bežal, prešli ďalšie 3 roky, stavy jelenej zveri sa neznižili ani počas riadnych sezónnych odstrelův.

Medzitým sa do problému vložil aj Okresný úrad v Banskej Bystrici, ktorý 15. 2.1928 písne list Štátnemu referátu na ochranu historických a prírodných pamiatok na Slovensku do Bratislavy kde uvádza: „Na sťažnosť mesta Banskej Bystrice bol vo výšuvodenom predmete odhad zapríčinených škod lesoodbornými znalci prevedený. V danom prípade sa jedná o poškodenie exotickéj zvláštnej dreviny, ktorá má miestneho významu, ako prírodná pamiatka. Z dôvodu tohto si

Zápisnica Lesnej rady mesta
B. Bystrica z 24. 11. 1924

dovolujem všetky na záležitosť sa vzťahujúce spisy predložiť k láskavému posudku, že či poškodená tisová drevína okrem lesno-odbornického znaleckého odhadnutia – nemá zvláštnu hodnotu, čisto posudiac túto zo stanoviska pamiatok. Spisy ráčte s Vaším ct. posudkom vrátiť.

Priložených bolo 24 príloh, podpísaný okresný náčelník Okresného úradu v Banskej Bystrici. Po piatich rokoch riešenia tohto prípadu pokračuje Ministerstvo zemédelství Československej republiky v Prahe, ktoré svojím spisom č. 34020/15/1929 zo dňa 15.4.1929 adresuje list Ministerstvu školstva a národnej osvety v Prahe v ktorom uvádza :

“K tamnému shora uvedenému prípisu sděluje ministerstvo zemědělství, že tvrzení městského lesního úřadu v Běanské Bystřici o škodách způsobených vysokou zvěří na tisech v lesích města Běanské Bystřice nelze považovat za úplně správná. Dřevina tis je z jehličnanů nejvzdornější dřevinou proti škodám působených zvěří. Vysoká zvěř může sice působiti škody v mladých porostech tisových, ale u starších a staletých stromů je možnost značného poškození stromů zvěří až již loupaním kůry stromové anebo okusovaním chvoje vyloučena.

Jelikož v daném případě jde o stromy velkou většinou více než staleté, lze míti za to, že škody zvěří nejsou a nebudou nikterak hrozivé a také, že není třeba z toho důvodu obávati se vyhynutí tisu v uvedených městských lesích.

Po zdejším názoru jest nutno, zda snahy po větším odstřelu vysaoké zvěře sledují také výhradně jen ochranu zmíněné přírodní památky anebo zda ochrana tisu nemá býti naopak snad záminkou k dosažení možnosti většího odstřelu lovné zvěře, jež letošními mrazy doznala úbytku a vyžaduje také mimořádné ochrany.....“

Za ministra zemědělství podpísaný Dr. Pazderka.

Ministerstvo školstva a národnej osvety v Prahe svojím listom zo dňa 23. mája 1929 adresuje Štátnemu referátu na ochranu pamiatok v Bratislave krátku správu v ktorej oznamuje, že ich poverujú vykonať znovu miestne šetrenie. Za ministra podpísal Wirth.

Ako vidieť špirála šetrení začína odznova a toto protirečenie trvalo až do polovice storočia.

Tento malý prehľad historických dokumentov mal ukázať postupné povedomie a poznávanie hodnoty tisu obyčajného (*Taxus baccata*) na našom území, menovite v jeho centrálnom rozšírení u nás – pri H

V tomto roku si pripomíname 60. výročie vyhlásenia Harmaneckej tisinu za prírodnú rezerváciu. Bola vyhlásená za chránenú v roku 1949, postupne sa legislatívne i rozlohovo upravovala. Dnes má rozlohu 20,04 hektárov, od roku 1995 je národnou prírodnou rezerváciou. Je súčasťou Národného parku Veľká Fatra. Nachádzajú sa v nej lesné fytoocenózy jedľovo – bukového lesa s výskytom terciérneho reliktu tisu obyčajného. Ide o jeho najväčší prirodzený výskyt v Európe. Podľa výsledkov inventarizácie, ktorú vykonala správa NP Veľká Fatra v roku 1979, nachádzalo sa tu 1589 exemplárov, z ktorých značná časť bola odumretá, alebo silne poškodená jeleňou zverou, najstaršie exempláre majú okolo 600 rokov. Tis obyčajný tu rastie v bučinách s prímiesou smreka, jedle a javora. Predmetom ochrany je preto najmä tis obyčajný, ale aj krásové formy georeliéfu.

VILIAM STOCKMANN

Zalesňovanie Islandu

Už v škole sme sa učili, že k Európe patrí aj Island. Ostrov, ktorý vznikol erupciou vulkánov. Aj v dnešnej dobe sú niektoré jeho sopky aktívne, občas dajú o sebe vedieť. Preto je jeho povrch poznamenaný ich činnosťou, sú tu rozsiahle lávové polia. Poloha ostrova blízko severného polárneho kruhu má tiež na svedomí, že spolu s ľadovcami a snežnými poliami sú tak ¾ plochy nevyužívané, neobrábané, vegetácia takmer žiadna. Mesačná krajina, len pobrežné oblasti sa ako-tak zelenajú. Aj napriek tomu, že je tu dostatok vody a tepelnej energie, ostrov je málo osídlený. Pri rozlohe 103 tis. km² žilo na ostrove na konci roku 2008 celkom 319 756 obyvateľov, z toho 2/3 v hlavnom meste Reykjavíku. Chovajú sa voľne pasúce ovce a kone. Návštevníkovi tu chýbajú najmä stromy. O ich význame netreba hovoriť.

Islandania, najmä odborníci v tejto oblasti, si uvedomujú tento hendikap. Už začiatkom 20. storočia badať snahu o dovoz a výsadbu niektorých druhov drevín. Za pioniersku lokalitu sa vybral pravý breh rieky a jazera Lagarflót na východe krajiny. V Hallormsstaðure sa začalo so zalesňovaním v roku 1903 a o dva roky neskôr bola plantáž vyhlásená za chránené územie. Od toho času sa tu experimentálne vysadilo viac ako 40 druhov stromov a kríkov z rôznych kútov planéty. Lesná správa v Hallormsstaðure tu zriadila arborétum, ktoré je prístupné návštevníkom po vyznačených trasách. Najstaršou smrekovcovou kolóniou je Guttormslundur, nazvaná po Guttormurovi Pálssonovi, ktorý bol správcom tohto lesa 46 rokov. Založená bola v roku 1938. V roku 2001 bol v arboréte s 22,5 m topol (*Populus trichocarpa*) najvyšším stromom na Islande. Privezený bol z Aljašky a zasadený v r. 1951.

S celoplošným zalesňovaním ostrova sa začalo v roku 1950. Bolo dovezených asi 50

druhov drevín zo 177 oblastí sveta. Náročná a trpezlivá práca prináša svoje ovocie. Už teraz vidno na mnohých miestach rásť stromy, zväčša brezy a ihličnany. Nedosahujú nám známych veľkostí a tvaru, predsa na ostrove je oveľa drsnejšia klíma, ale sú. Vidno ich najmä v miestach, kde sa sústreďuje turistický ruch., na farmách i väčších sídlach. V okolí hlavného mesta Reykjavíku vznikajú dokonca v zajatí stromov chatové osady (a nielen tam).

Island, aj keď pomaly, sa mení zo šedej na zelenú krajinu.

JOZEF CYPRICH

Skladba rozlohy ostrova:

Povrch plochy	Plocha (km ²)
Pustá, neobrábaná plocha	64 538
Kultivovaná plocha	23 805
Ľadovce	11 922
Jazerá	2 757

SCHYLŮJE SA POD SLÁNSKYM HRADOM K ROZUZLENIU SPORU DESAŤROČIA ?

Odvaha nespemých

Je to už pomerne dávno, keď sme v časopise LESNÍK priniesli poznámku ku kauze Slánske vrchy. Vtedy sme sľúbili, že sa k téme čoskoro vrátíme. Viacerí ste sa neskôr sklamané ozvali, prečo sme nedodržali slovo. Nebol v tom úmysel, veci sa však veľmi nehýbali. Ani teraz 11 rokov po otvorení majetkového sporu a 5 rokov po začatí trestného konania nie je nič rozhodnuté. Jedna dôležitá zmena sa však predsa len udiala. V auguste t.r. bolo vytýčené prvé súdne pojednávanie v trestnej veci. Obvinení sú tí, ktorí sa postarali o to, aby sa 8000 ha štátneho lesa ocitlo vo vlastníckom vzduchoprázdne. Neprehliadnuteľným aktérom prípadu je náš kolega, ktorému kauza Slánske vrchy poriadne vstúpila nielen do života pracovného, ale v nemalej miere ovplyvnila aj jeho súkromie. Bývalý riaditeľ OZ Slanec, neskôr OZ Košice, dnes ťažbár na LS Slanec. Pavol JAKAB.

Možno nečakáš na úvod takúto otázku – ako sa na tvoju angažovanosť v celom prípade pozerá tvoja manželka?

Poviem ti pravdu, často mi to vyčíta a žiada ma aby som s tým prestal. A ani sa jej nevidím. Už niekoľko krát zdvihla telefón, kde sa ozval hlas s neuveriteľne zlými vyhrážkami. Keď som požiadal políciu aby náš telefón odpočúvali, vysvetľovali mi, že to nie je také jednoduché. Ba začas som nosil pri sebe aj revolver. Ale chodievaj celé dni s kusom železa za pásom...

Bolo to naozaj tak vážne?

Cítil som, že áno. Často som mal v lese nepríjemné stretnutia s nepríjemnými ľuďmi. Je-

Len to, čo je v kruhu, by ostalo na Slanci štátu.

den z dôležitých účastníkov prípadu zahynul pri poľovačke za nevelmi objasnených okolností. Ide o človeka, ktorý vlastnil z pohľadu objasnenia prípadu mimoriadne dôležité dokumenty...

Prepáč, ale ak prípad zachádza do takýchto rozmerov, nebolo by lepšie manželku poslúchnuť...?

Asi hej... Ale prestaň, keď si priamym svedkom všetkého diania, poznáš podstatu, poznáš ľudí, ktorí to všetko „spískali“. Konal som si od počiatku, ako riaditeľ dotknutého závodu, vždy len svoju povinnosť – chrániť zverený štátny majetok. A myslím, že aj pri mojej terajšej funkcii je to rovnaké, hoci to vnímam už nielen ako pracovný, ale aj ako občiansky postoj. Ako by som vysvetlil sebe i iným, ak by som na okolnosti prípadu odrazu „zabudol“ a svoje stanoviská zmenil? A ver, že boli na to možnosti...

Žiadal to niekto od teba?

Myslím, že som už mohol byť o nejaký milión bohatší... Ďakujem Bohu, že som našiel silu odolať ponukám a premôcť vlastný strach. Mnohých, ktorí sa do prípadu dostali, som považoval za čestných ľudí. Dnes si to už o viacerých nemyslím.

Pavol Jakab

Prepáč, vrátim sa ešte k tej zlovestnej poznámke o účastníkovi prípadu, ktorý zahynul na poľovačke. Aká bola jeho rola?

Bol to bývalý spoločník tých, ktorí staja za kauzou. Dobre som ho poznal. Mal u seba dokumenty, ktoré dokazovali, že stránky z grundbuchu, ktoré sa mali stratiť a ktoré potvrdzujú, že sporný majetok od roku 1934 vlastnil štát, existujú. Ibaže ich niekto z pozemkovej knihy vytrhol! Ťažko povedať, čo všetko sa medzi spoločníkmi stalo. Nebohý vraj tvrdil, že rozhodujúce dokumenty spálil, dnes sú však našťastie súčasťou súdneho spisu.

Napomohol si tomu?

To nie je dôležité. Podstatné je to, že celý sporný majetok bol riadne od grófa Karolyiho československým štátom v súlade s prvou pozemkovou reformou v roku 1934 vykúpený. Existujú o tom zápisnice. Na druhej strane neexistuje nič, čo by dokazovalo, že príbeh, ktorý predostrel náš bývalý zamestnanec Milan I. je pravdivý.

Prepáč, ale pravdivosť toho príbehu vraj potvrdil Ladislav Károlyi, vnuk pôvodného majiteľa...

Áno, kedysi potvrdil. Bol však uvedený do omylu, nerozumel slovenskému textu, ktorý podpísal. Domnieval sa, že v ňom ide o niekoľko árov, ktoré mu naozaj patria. Dnes už vie, že bol zneužitý a vypovedá podľa pravdy. Bol tu aj nedávno, je to anglický občan, pričom nám objasnil aj to, že tá časť sporných lesov, ktoré patrili grófovi Forgáchovi a o ktorých druhá strana tvrdí, že ešte pred tým, ako prešli na štát, ich Forgách prebral s Karolyim v kartách, je nezmysel. Za prvé – nič, čo by to dokazovalo sa neza-

Starý pán gróf Károlyi so synom a vnukom

chovalo, ani na papieri, ani v pamäti ich rodu. Za druhé – , že ak by sa už aj takáto neobvyklá vec udiala, bola by o tom najneskôr na druhý deň spísaná pred notárom zápisnica a hneď aj vykonaný zápis v grundbuchu.

Ak tomu teda dobre rozumiem, za jedenásť rokov odporca – spoločnosť Slánske vrchy, s.r.o., nepredložila o svojich nárokoch iný dôkaz, len notársku zápisnicu, ktorá nepotvrďuje nič iné, len to, že za notárom prišiel pán Milan I. a prehlásil, že stará mama jeho manželky je nemanželským dieťaťom grófa Károlyiho, ktorá dostala obrovský majetok do daru ešte pred svojim narodením?

Presne tak, nič iné. Tá notárska zápisnica však stačila na to, aby správa katastra vystavila pre Slánske vrchy, s.r.o. na sporný majetok listy vlastníctva, ktoré sú stále platné. Tento chorý mechanizmus umožnil to, že štát musel bojovať o svoj majetok vo viacerých podobných prípadoch...

Z interiéru LS Slanec: Tunajšie lesy už zažili kadečo...

...to musím potvrdiť aj z vlastnej skúsenosti, keď sme sa v Humennom roky sporili o lesy vo Vyšnej Jablonke. Tiež stačila jedna notárska zápisnica. Tamajšie lesy sú dnes už opäť v plnej držbe štátu, ale poľovný revír o ktorý od začiatku asi išlo viac, ako o samotné lesy, je stále prenájatý...

...aj v tomto prípade je poľovačka významnou súčasťou prípadu. Lesy SR dostali predbežným opatrením súdu povinnosť riadne v nich hospodáriť až do právoplatného rozhodnutia súdu, a to komplexne, teda vrátane poľovníctva. Príslušný lesný úrad si však takéto rozhodnutie súdu neosvojil a právo poľovníctva nám nepríznač. Vznikajú nám na porastoch veľké škody, a tak lesný úrad dáva povolenia na mimoriadny odstrel, avšak nie nám, ale – druhej strane!

V pamäti ostávajú tvoje televízne vyjadrenia v Paľbe i v Reportéroch, kde spomínaš, že do sporných lesov Slanca chodia poľovať vplyvní ľudia, sudcov nevnímajú. Nie sú to prisilné tvrdenia?

Sú to pravdivé tvrdenia, nič som si nevymyslel. A čo sa týka médií, tým by sme mali v podniku len poďakovať. Keby nebolo ich myslím, že spor by už bol dávno uzatvorený – v neprospech štátu i podniku. No ani v televízii to nebolo až také jednoznačné. Už spraco-

vaná relácia bola ešte ráno zaradená v programe, no na obed mi volala roztrpčená redaktorka, že tomu nerozumie, ale vysielat' sa to nebude.... Neskôr to predsa len odvysielali, dokonca ešte lepšie vyargumentované. Myslím, že cúvnuť pred takýmto obrovským prípadom sa vlastne ani nedá. Ak by som povedal, že ide o existenciu celej našej LS Slanec, mohol by to niekto vnímať len ako obavy o pracovné miesta. A preto je potrebné až do konca sporu zdôrazňovať podstatu – ide o poškodenie štátu v neuveriteľnej sume vyše dvoch miliárd korún. Veď je to takmer polročná hodnota produkcie celého nášho veľkého podniku! Čiastka, ktorú si ťažko už len aj predstavíme.

Asi sa pri takomto prípade stretáš s mnohými, aj protichodnými reakciami?

Niektorí naši ľudia prešli na druhú stranu, otvorene, iní skôr potichu. Som z toho sklamaný. Iní naopak, zabojovali v náš prospech, satisfakcie sa im však zatiaľ nedostalo. Ale radšej spomeniem tých, ktorí sa zachovali čestne. Nemôžem obísť bývalého generálneho riaditeľa Vinša, ktorého som osobne o veci podrobne informoval a ktorý vtedy závodu poskytol všestrannú podporu, vrátane finančnej, aby sme mohli zabezpečiť ochranu sporného majetku a účinne pokračovať. Neskôr som už takú podporu nezískal. Myslím, že vo veci veľmi dobre postupuje JUDr. Sopková, ktorej pred časom mal byť prípad odobratý, našťastie sa tak nestalo. Som presvedčený, že jej konanie vo veci je vysoko kvalifikované. Už navštívila aj nového ministra Vladimíra Chovana a informovala ho o podstate sporu. Je to potrebné, lebo – netajme si to – oproti nám nestojí len konateľ spoločnosti Slánske vrchy, ale aj viacerí vplyvní ľudia.

Aký výsledok očakávaš?

Prinavrátanie majetku do rúk štátu. Na najbližšie pojednávanie 12. októbra príde do Ban-

Dá spravodlivosť Lesnej správe v Slanci prednosť?

skej Bystrice vypovedať aj spomínaný Károlyiho vnuk. Verím, že jeho výpoveď vyznie jednoznačne v náš prospech. Dôležité je, že k tomu obrovskému počtu dôkazov pridáme na tomto pojednávaní nový, ktorý jednoznačne preukáže, že štát od roku 1934 oprávnené a trvalo vlastnil a spravoval predmetné lesy! Ak by sa preukázal opak, nie som ochotný uveriť v spravodlivosť tohto štátu. Na druhej strane vidíme okolo seba veľa nepochopiteľných verdiktov, takže naozaj som veľmi zvedavý. Môžem verejne prehlásiť, že nič z toho čo som doposiaľ vo veci povedal a vykonal neodvolám a nezmením. A spravodlivosť s váhami a mečom,

Kto bude „pánom lesov“ pod Slánskym hradom?

tá nech len váži a seká. Dúfam, že jej tá šatka na očiach nezabráni vidieť pravdu.

Sporíme sa o lesný majetok a zároveň je tu trestné konanie voči konkrétnym osobám za podozrenie z podvodu. Čelí mu nielen pán Milan I., ale aj notár, ktorý rozhodujúcu zápisnicu spísal a šéf katastra, ktorý na jej základe dal zapísať sporné lesy na Slánske vrchy, s.r.o. Akí sú to ľudia?

Pre mňa je rozhodujúci výsledok v majetkovom spore a nie ľudia, ktorí pochybili. Tým, nech sú už na jednej, či druhej strane, neželám nič zlé, nech si to vybaví so svojim svedomím. Myslím, že pravda je ozaj ako tekvica – možno ju tlačíť pod vodu, no vždy vyjde na povrch. Alebo po našom – pánbožko je nenáhlivý, ale spravodlivý. Máme predsa presne zdokumentovaných a zidentifikovaných 2600 parciel, ktoré patria štátu. Prosím teda štát a všetkých jeho zástupcov, aby nepripustili neuveriteľnú nespravodlivosť. V opačnom prípade by sme prišli nielen o majetok, ale mnohí možno aj o vieru v to, že naša práca pre štátne lesy má zmysel. A to určite nik nechce.

JÁN MIČOVSKÝ

Inžinier Jakab môže na prvý pohľad pôsobiť skôr dojmom nesmelého človeka, ako rodeného bojovníka. Zdanie však klame. Vždy bude platiť, že jeden, hoc aj nepatrný čin, má väčšiu cenu ako tisíce krásnych slov. A činy Pavla Jakaba nemožno nazvať nepatrnými. Naopak, jeho príkladné konanie v záujme podniku a štátu je hodné všeobecnej úcty a vdaky. A platí to bude aj vtedy ak by sme – prepytujem – spor nepochopiteľne prehrali. Lebo dôležitý je nielen cieľ, ale aj cesta po ktorej kráčame. Míľhiky tej Jakabovej sa nazývajú: odvaha, statočnosť a vytrvalosť. Ani on sám dnes ešte nemôže presne vedieť kam táto cesta povedie. Ale určite tuší, že na jej prí konečnom účtovaní nemôže zablúdiť.

Technik LS Ing. Strmeň (vpravo) a lesník O. Nagy pri kontrole dokumentácie

žu v lesníkoch vytvoríť mikrovzťahy k zverenému lesnému majetku ako základný predpoklad jeho efektívneho obhospodarovania a zhodnocovania,“ tvrdí Ing. Gábriš a vzápätí vysvetľuje, ako si v súčasnom modeli rozdelili právomoci a kompetencie lesníci na LS Partizánske: „Podľa môjho názoru môžem ako správca funkciu OLH zodpovedne vykonávať len za predpokladu, že mám dostatočný počet vedúcich LO s primeraným odborným vzdelaním. Princiipiálne to máme zabezpečené tak, že celý objem obnovnej ťažby vyznačujem spoločne s vedúcimi LO. Prebierky a náhodné ťažby si na obvodoch vyznačujú lesníci. Približne raz do mesiaca organizujeme priamo v teréne porady so všetkými pracovníkmi správy, na ktorých diskutujeme o konkrétnych výchovných alebo obnovných postupoch, zvolených v konkrétnych porastoch.“

„Musíme vedieť, čo chceme a čo sa od nás očakáva“

Odštepny závod Prievidza je známy tým, že jeho pracovníci v lesníckej prevádzke na lesných správach a lesných obvodoch dôsledne a systematicky uplatňujú moderné, prírode blízke spôsoby obhospodarovania le-

REPORTÁŽ Z LS PARTIZÁNSKE

Vhodný spôsob obnovy = ZNÍŽENÉ NÁKLADY v pestovnej činnosti

Na LS Partizánske, jednej z piatich lesných správ Odštepného závodu Prievidza, hospodáriacej na výmere takmer 11 500 hektárov lesných pozemkov je vykonávaná v tomto roku obnova LHP na všetkých troch lesných užívateľských celkoch – Partizánske, Horná Ves a Kamenec pod Vtáčnikom. Okrem bežných pracovných povinností tak participujú pracovníci správy vrátane lesníkov na 13 lesných obvodoch s priemernou výmerou 880 hektárov na predpise LHP, ktorý bude formovať na ďalších desať rokov podobu tunajších lesných porastov. Tie sú z hľadiska vlastníctva až na 70 percent štátne kmeňové, vo zvyšku obhospodarovanej plochy sú najmenej zastúpené prenataté lesy. Približne 45-percentné zastúpenie má buk, za ním nasleduje s 28-mi percentami dub. Vzhľadom na nízke, iba niečo vyššie štvorpercentné zastúpenie smreka by sa mohlo zdať, že tunajší lesníci neriešia problém výskytu podkôrneho hmyzu. Nie je to tak. Len v tomto roku založili viac ako 500 klasických lapákov nastojato ako účinné zbrane v boji proti podkôrnemu hmyzu na dube. Využili tak dlhodobo využívaný spôsob boja so škodcami kolegami z LS Duchonka.

Na úvod stretnutia s vedúcim LS Partizánske Ing. Rudolfom Gábrišom ma zaujíma, aký je názor miestnych lesníkov na súčasný organizačný model fungovania lesníckej prevádzky. Je podľa nich optimálny? „Domnievam sa, že existuje viacero reálnych riešení organizačného usporiadania lesníckej prevádzky. Neodvážim sa

jedno z nich hodnotiť ako optimálne. Podľa môjho názoru ideálne riešenie ani neexistuje, každé z nich má predsa svoje pre a proti. Najdôležitejšie je, aby bol zvolený taký model, ktorý bude zastabilizovaný aspoň na päť, ale ešte lepšie na desať rokov. Stabilitu potrebuje lesnícka prevádzka zo všetkého najviac. Len tak sa doká-

sov. Za vzor ich dal lesníkom z celého Slovenska na tohtoročnom Lesníckom dni Pro Silva aj líder tohto progresívneho hnutia prof. Milan Saniga. V debata na túto tému formuluje Ing. Gábriš na základe dlhoročných skúseností svoje myšlienky stručne a jasne: „Pri definovaní moderného spôsobu nazerania na les je nutné, aby lesníci vedeli a chápali, čo sa od nich očakáva. Musíme vedieť, čo chceme. Naše konanie musí byť v súlade s požiadavkami na kvalitu. Konceptné zámery a ciele kvality sú definované v podnikových príručkách kvality. A strategický cieľ š.p. LESY SR predsa určuje, o čo nám ide. Našou úlohou je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (TOUL) tak, aby sa pri dodržaní všetkých princípov TUOL zlepšovala funkčnosť a maximalizovalo dosahovanie pozitívnych efektov hospodárenia. Takisto zámery a ciele TUOL sú známe a zrozumiteľne obsiahnuté v šiestich kritériách. V tejto súvislosti mi napadá, že mnohí z nás si možno ani neuvedomujú, že medzinárodným uznaním nášho prístupu k TUOL je získanie certifikátu kvality PEFC.“

Podľa Ing. Gábriša hlavne od roku 2000 nastal v nazeraní lesníkov na spôsoby obnovy les-

ných porastov veľký obrat. Dlhoročné postupy v obnove, reprezentované maloplošným holorubom, dôsledným čistením plôch po ťažbe, oplotením, zalesnením, vyžínaním (aj dvakrát ročne), výsekom a priradením následného rubu po jeho zabezpečení (teda po 5–7 rokoch), sa podstatne zmenili. „*Za posledných desať rokov sme výrazne zvýšili podiel prirodzeného zmladenia, ale tento ukazovateľ nemôže byť našim prioritným cieľom a vrcholom nášho snaženia. Je to len prostriedok obnovy porastov. Musíme si uvedomiť, že celá metodika stanovenia rubného veku, obnovnej doby a modelu hospodárenia je založená na optimalizácii ekonomickej, kvalitatívnej a hodnotovej zrelosti lesných drevín. Čiže pri obnove by sme sa mali snažiť dosiahnuť okrem dostatočného podielu prirodzeného zmladenia aj kulmináciu hodnotového prírastku drevín. Podarí sa nám to iba vtedy, ak sa naučíme pracovať s lesom ako živým organizmom, na základe dôkladného poznania procesov, ktoré v ňom pôsobia. Ak budeme dôslední a trpezliví, dokážeme z dlhodobého pohľadu výrazne znížiť náklady pestovnej činnosti, pestovať kvalitu a využiť potenciál každého stanovišťa na maximum. Mali by sme si všetci uvedomiť, že zvoleným spôsobom obnovy lesných porastov a jej časovým postupom ovplyvňujeme následné náklady pestovnej činnosti.*“

„Na jednej strane vyššia kvalita, na strane druhej nižšie náklady“

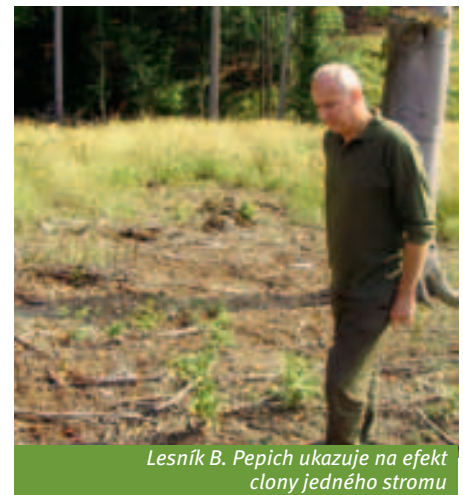
Ing. Gábriš je vedúcim LS Partizánske od februára tohto roka, ale zásadami, o ktorých hovorí, sa riadi už roky a snaží sa o to, aby tieto zásady dostali do lesníckej krvi všetci jeho kolegovia. V kancelárii technika LS Ing. Ondreja Strmeňa stretávam jedného z lesníkov, vedúceho LO Lomy Olega Nagya, ktorý uplatňuje zásady prírody blízkeho spôsobu hospodárenia v lesoch takisto niekoľko rokov. Následne v teréne, na LO Bukovina, kde je „pánom“ lesník Branislav Pepich sa presviedčam, že trpezlivosť a uvážlivosť pomyselne ruže prináša aj v lesníckom fachu. Ing. Gábriš označuje B. Pepicha za jeden z motorov lesnej správy z pohľadu implementácie zásad TUOL a prírody blízkeho

hospodárenia. Vzápätí pochopím, prečo. „*Lesník nezmúďrie jedným porastom, pretože každý porast je jedinečný a na každom poraste je sa čomu v lesníckej robote priučiť. Ak ale chceme postupne posúvať hranice efektivity obhospodarovania porastov, nesmieme sa báť niest pracovné riziko. Musíme sa oslobodiť od zaužívaných šablón a zdravé riziko chápať ako výzvu pre každého vedúceho LO. Spomínam si na príklad porastu s naplánovaným holorubom, ktorý som dal napriek tomu presvetliť a neskôr dorúbať. Vďaka životaschopnému prirodzenému zmladeniu nebolo potrebné použiť ani jednu sadenicu na jeho umelú obnovu. Z tohto prístupu k obnove porastov už neuhnem, pretože viem, že na jednej strane dosiahnem vyššiu kvalitu a na strane druhej ušetrim nielen na nákladoch na založenie porastu, ale ušetrim aj náklady na ochranu mladých kultúr. Stačí byť trpezlivý a postupne uvoľňovať jedince a dreviny zadefinované v obnovnom ciele. Pozrite napríklad na to, aký neuveriteľný efekt má clona jedného stromu na to, čo sa deje pod ním,*“ ukazuje mi na obnovnom prvku ponechaný osamotený buk, pod ktorým sa nielenže výborne darí náletu, ale na rozdiel od zvyšku obnovovanej plochy na ňom úplne absentuje nežiaduci bylinný kryt.

Na LO Bukovina sa síce pohybujeme v objekte Pro Silva s výmerou 78 hektárov (jeho druhá časť je na LO Ondrašová na ploche 26 hektárov), ale Ing. Gábriš prízvukuje, že objekt Pro Silva má demonštračný význam a neznamená to, že v ostatných porastoch by hospodárili lesníci inak. Zdôrazňuje, že lesníci sú v každom poraste povinní hospodáriť odborne, diferencovane a trvalo udr-

Na LO Bukovina výborne zmladzuje aj smrekovec

Lesník B. Pepich ukazuje na efekt clony jedného stromu

žateľným spôsobom. Zároveň si je ako človek, zodpovedný za hospodárenie v lesoch na teritóriu správy, vedomý nedostatkov pri obnove lesných porastov. Považuje za ne hlavne rýchle a intenzívne vnášanie svetla do obnovovaných častí, predčasný dorub nad mladými porastmi, škody zverou, nekvalitný sadbový materiál, absolútnu dominanciu jarného zalesňovania a nepripravenosť viacerých porastov na ich obnovu. Dôsledkom týchto nedostatkov je vysoký podiel opakovaného zalesňovania, náročná ochrana mladých lesných porastov proti burine, neprimeraná potreba výseku nežiaducich drevín (hlavne hrabu) a krov a v konečnom dôsledku zbytočne vysoké náklady na pestovnú činnosť.

JOZEF MARKO

S cieľom znížiť náklady pestovnej činnosti z dlhodobého pohľadu v rámci LS Partizánske tunajší lesníci prestali vykonávať holoruby, dôsledne uplatňujú podrastový hospodársky spôsob, pri doruboch vyžadujú minimálny podiel prirodzeného zmladenia vo výške 80 percent, doruby vykonávajú len pri dostatočnej vyspelosti prirodzeného zmladenia, ťažbu z nevykonaných dorubov nahrádzajú vyznačením prípravných, semenných a presvetľovacích rubov. V porastoch, v ktorých drevinové zloženie nezaručuje obnovné zastúpenie, chcú maximálne využívať podsejby a podsadby. No a v neposlednom rade pravidelne sledujú zdravotný stav porastov a včas spracovávajú náhodnú ťažbu. Nezabúdajú ani na snahu o ovplyvňovanie početných stavov zveri. „*Uvedomujeme si, že najdôležitejším predpokladom úspechu každej firmy sú jej zamestnanci. Musia byť nielen oboznámení s cieľmi, ktoré sledujeme a chceme dosiahnuť, ale nám musí záležať aj na tom, aby sa s nimi stotožnili, prijali ich za svoje. Nemali by sme podceňovať ani pozitívnu motiváciu a osobitne jednu z jej foriem – finančnú motiváciu. Na OZ Priedvza sme mali v minulom roku stanovené jasné pravidlá finančnej motivácie na dosiahnutie cieľov podniku. Finančne sme motivovali prirodzené zmladenie, dodávky z odvozného miesta, spracovanie energetického dreva a ďalšie progresívne činnosti. Každý zamestnanec mal možnosť využiť túto motiváciu a profitoval z toho podnik i zamestnanci,*“ zdôrazňuje na záver nášho stretnutia Ing. Gábriš. Jeho slová skutočne nepotrebujú žiadny komentár.

Zľava správca Img. R Gábriš a lesník B. Pepich pri bohatom prirodzenom zmladení

S VEDÚCIM ODBORU IT ING. ANDREJOM LEGIŇOM O PRÍTOMNOSTI A BUDÚCNOSTI IS LSR:

„Potrebujeme stabilitu a jasnú stratégiu“

Keď v roku 2006 š.p. LESY SR zakúpil nový informačný systém (IS), nikto z kompetentných určite nepredpokladal, že jeho implementáciu do lesníckej prevádzky bude sprevádzať množstvo problémov, ktoré vyústia až do zvažovania jeho optimálnej funkčnosti a perspektívnosti pre podnik, odštepné závody a lesné správy. O tom, aká je momentálna situácia vo využívaní IS, čo sa v ňom podarilo zlepšiť a čo nie a aká je jeho pravdepodobná budúcnosť sme hovorili s vedúcim Odboru informačných technológií (IT) na generálnom riaditeľstve v Banskej Bystrici Ing. Andrejom LEGIŇOM.

Ing. Andrej Legiň

Najviac sa doteraz v súvislosti s implementáciou nového IS pohovorilo a popisalo v internej komunikácii podniku o funkčnosti a opodstatnenosti systému KRPK pri plánovaní ťažbovej a pestovnej činnosti na nasledujúci rok. Náš rozhovor prebieha v čase, keď je táto otázka opäť mimoriadne aktuálna, pretože užívatelia naplno pracujú s KRPK pri tvorbe plánu na rok 2010. Je systém lepšie pripravený ako pred rokom?

– Myslím, že program sa nám podarilo doladiť, o čom svedčí aj fakt, že v ňom pracuje súbežne vyše 200 užívateľov a neevidujeme pritom žiadne vážnejšie technické problémy. Hovorím ale o doladení programu KRPK technického charakteru. Po tejto stránke je funkčný a odbor informačných technológií zabezpečuje jeho prevádzkovú činnosť. Druhou stránkou je spochybňovanie jeho funkcionality a nutnosti pre podnik užívateľmi. Často krát som práve z prevádzky počul nespokojnosť, ktorá vyústila do stretnutia v v novembri 2008. Na tomto stretnutí kolegov z generálneho riaditeľstva, odštepných závodov a lesných správ si bolo treba povedať či chceme ďalej pracovať s KRPK alebo nie a aký prínos celý systém prináša pre prevádzku a manažment Odpoveď prevádzky ako aj ľudí z generálneho riaditeľstva vtedy znela áno, ale spochybňovanie programu stále pretrváva. Pritom my ako odborníci na informačné technológie nevieme posúdiť, či po obsahovej stránke podnik KRPK v tejto podobe potrebuje alebo nie. Snažíme sa ho aspoň v spolupráci so spoločnosťou Foresta zdokonaľovať podľa pripomienok z lesníckej prevádzky, odsúhlasovaním vznesených požiadaviek na pravidelných spoločných stretnutiach a následne ich zapracovávaním do systému.

Zo stretnutí s užívateľmi KRPK na závodoch a správach ale vyplýva, že viaceré ich pripomienky neboli v tomto procese zefektívňovania systému akceptované...

– Pripomienok z lesníckej prevádzky evidujeme relatívne veľa a niektoré majú skutočne objemný charakter. Myslím tým počet človekodní, ktoré si vyžaduje ich doprogramovanie zo strany dodávateľa. Náš rozpočet je ale limitovaný, takže ich nevieme všetky u spoločnosti Foresta objednať a zaplatiť. Stáva sa nám, že z jedného OZ dostaneme podnet na zmenu v programe, ktorý na inom OZ nevnímajú ako vec, ktorú by potrebovali. Prioritne preto uprednostňujeme implementáciu pripomienok a návrhov prospešných pre väčšiu skupinu OZ. Našou dlhodobou snahou je doladiť program KRPK na špecifické podmienky hospodárenia jednotlivých OZ, resp. skupín OZ, ale dosiahnutie tohto cieľa je časovo a finančne veľmi náročné.

KRPK je zatiaľ využívaný len v malej miere

Môžete byť konkrétny, ktoré návrhy na zmeny a doplnky z lesníckej prevádzky sú aktuálne do programu KRPK zapracovávané a ktoré nie?

– V roku 2009 sú realizované tieto odsúhlasené doplnky: zostava: úkolový list, automatické doplnenie dreviny do priemerkovacieho zápisníka z ťažbového prvku, hromadná aktualizácia obdobia (kvartálov) na viac výkonov, hromadné zaplňovanie ťažbových kariet, prenos naplánovaných pestovných kariet z minulého roka a hromadná zmena množstva a plochy v pestovných kartách. Čo

sa týka pripravených a zatiaľ nerealizovaných návrhov, spomeniem prepracovanie evidencie trás pre odvoz dreva, kontrolu ťažbového výkonu v šablóne výroby na druh ťažby v ťažbovom prvku, elektronický zápisník pre KRPK a integrácia GIS do KRPK, spolupráca s Pozemkárom a Pozmapom.

Hovorili ste, že názorové rozdiely na používanie programu KRPK pretrvávajú a že vy ako IT špecialista nemôžete zodpovedať otázku jeho opodstatnenosti pre potreby podniku. Odpoveď na ňu musí dať jeho vedenie. Čo ale môžete, je odstránenie technických nedostatkov, ktoré jeho zavedenie do praxe nestále sprevádzajú. Niečo ste už v tomto smere spomenuli, ale stačí to?

– Z technického hľadiska je dôležité, že konkrétne program KRPK beží vo virtuálnom prostredí, do ktorého vieme operatívne pridať ďalšie systémové zdroje (pamäť, procesor, diskový priestor) bez odstávky systému. V roku 2008 sme takto zvýšili kapacitu pamäte serverov a spolu s úpravami, ktoré vykonala Foresta na strane aplikácie sme dostali systém do stavu kedy sa s ním dá pracovať. Inými slovami spriechodnili sme sa tak hrdlo, ktorým prechádza obrovské množstvo informácií, ktoré zadávajú do programu na LS a OZ. Často ale počujeme, že kolegovia z prevádzky zadávajú údaje do programu mnohokrát formálne, len preto, aby v ňom nejaké boli. Častým argumentom je kalamita a preto podľa nich akékoľvek plánovanie je zbytočné ...Gestor programu KRPK a programátor – analytik OIT Ing. Imrich Janták ale tvrdí, že aj kalamitu je možné do určitej miery zapracovať v tomto programe. Dajú sa v ňom totiž vytvoriť osobitné karty aj na tento účel ...

V tejto súvislosti mi napadá otázka, či dokážeme v rámci podniku dostatočne využívať kapacitu a možnosti program KRPK?

– V súčasnosti využívame tento program len v malej miere na spomínané plánovanie, ale zatiaľ vôbec nevyužívame napr. jeho obchodný model. Snahou je preto postupne dosiahnuť v rámci vzdelávacích aktivít oboznámenie určených zamestnancov podniku s ďalšími možnosťami programu. Máme pripravené školenia na túto tému aj pre riaditeľov OZ a budeme sa snažiť, aby po poznaní jeho možností a funkcionalít boli ochotní dať väčší priestor vyžívaniu KRPK. Lesníci už takéto školenia absolvovali, do polovice októbra nimi prejdú aj vedúci výrobných a obchodných úsekov OZ. Školenia sú financované z eurofondov. Cieľom je pridať používaniu programu KRPK pridanú hodnotu. Obchodníci a lesníci si totiž budú môcť v tomto programe vytvoriť modely, ktoré im ukážu, akým postupom môžu najefektívnejšie daný porast speňažiť. Na druhej strane tu ale máme systém SAP a so systémom KRPK sú niekedy konkrétnymi pretože ponúkajú niektoré obdobné funkcionality ...

WebLES je neustále upravovaný. Dokedy...?

Nielen práca s programom KRPK, ale aj s programom WebLES sa stala za tri roky implementácie s novým IS predmetom širokých diskusií. V čom je najväčší problém s WebLES-om?

– Kameňom úrazu je, že WebLES je na rozdiel od KRPK používaný intenzívne každý mesiac, nie iba pár týždňov v roku. Nepretržite sú v ňom dopracovávané funkcionality, neustále vyvíjame tlak na spoločnosť Foresta, aby program WebLES optimalizovala do takej miery, že bude môcť byť využívaný aj na miestach so slabším internetovým pripojením. Celý náš Informačný Systém (IS) je založený na princípe klient–server, teda užívateľ potrebuje byť on–line pripojený k serveru aby mohol so systémom pracovať. Celý IS je centralizovaný na generálnom riaditeľstve, ale nevyhnutným predpokladom jeho úspešnej a bezproblémovej prevádzky je nutnosť zabezpečenia komfortného prístupu všetkým užívateľom. Doteraz sa nám v tejto oblasti podarilo zvýšiť priepustnosť dátových liniek smerom na OZ a LS. Vymedzili sme dátovú linku iba pre komunikáciu z prevádzky smerom na servery umiestnené na GR od prevádzky samotného Internetu. Kontinuálne sa snažíme zvyšovať aj systémové zdroje podľa aktuálnych požiadaviek spoločnosti Foresta, najnovšie sme napríklad upgradovali operačný systém a databázové prostredie. Foresta je zasa zodpovedná za upravovanie a hlavne optimalizáciu používaných aplikácií. Stále ale nemôžeme byť spokojní s tým, ako systém pracuje v reálnej prevádzke.

Prečo?

– Pretože sa nepodarilo uspokojivo vyriešiť dva základné problémy, respektíve ten prvý už áno. Po zadaní dát do systému sa totiž stávalo, že neboli prenesené na server, pretože systém vzápätí padol a užívatelia museli dáta zadávať do systému znova. V súčasnosti si môže užívateľ dáta v prípade ich nekorektného prenosu opätovne načítať z lokálneho zdroja a znova

zaslať do systému. Riešenie druhého problému je stále otvorené. V procese neustálej optimalizácie programu WebLES spoločnosť Foresta totiž dochádza po upgradovaní aplikačného systému k tomu, že niektoré funkcionality prestávajú fungovať. Spomeniem aspoň jeden príklad za všetky za zatiaľ poslednej uzávierky. Prestala nám fungovať tlač dodacích listov OZLT s veľkým počtom položiek a editácia jednoriadkového dokladu LF 43. Samozrejme, momentálne Foresta pracuje na tom, aby tieto funkcie programu pri ďalšej uzávierke opäť fungovali, ale nemáme žiadnu záruku, že neprestanú fungovať iné funkcie. Toto je hlavný dôvod, prečo treba hľadať aj alternatívne riešenie a tým je aj možná výmena tohto systému za taký, ktorý nebude potrebné neustále upravovať a bude stabilný. WebLES je v prevádzke už viac ako dva roky, ale za ten čas po každej uzávierke niečo upravujeme. Niektoré mesiace sú doslova kritické, kedy v systéme nefungujú počas uzávierky základne funkcie. Posledným takýmto kritickým mesiacom bola májová uzávierka

Čo sa s tým dá ešte robiť v situácii, kedy nie je rozhodnuté o nahradení tohto systému iným?

– Najbližšia uzávierka sa uskutoční za prítomnosti pracovníkov spoločnosti Foresta na vytypovaných problematických lesných správach (LS Sirk, LS Ratková, LS Nemšová, LS N. Slaná, LS Stratená, LS Malužiná. LS Č. Váh). Budú monitorovať a zisťovať, či robia v práci so systémom chyby užívateľa, či je problém v aplikácii alebo dátovom spojení. Myslím si, že výsledky nám môžu veľa naznačiť. Zároveň sme ale dohodnutý na tom, že v rámci š.p. LESY SR si otestujeme aj iný systém, ktorý by bol schopný nahradiť WebLES.

Podľa toho, čo ste povedali, je veľmi dôležité zhodnotiť stav celého IS. Analyzovať, do akej miery splnil očakávania, do neho vkladané a rozhodnúť o tom, ako ďalej. Súhlasíte?

– Určite. I keď ako človek sa skôr radím medzi konzervatívne ladených ľudí je potrebné o tom hovoriť. V roku 2006 bol vybraný nový IS, založený na báze on–line systému, pričom SAP je hlavným ERP systémom, do ktorého sú integrované výrobné lesnícke systémy KRPK a WebLES. Po doterajších skúsenostiach s týmto IS ale vyvstáva otázka, či je skutočne dôležité mať v rámci podniku súčasný on–line systém a spôsob spracovania údajov z prevádzky. Či si v niektorých funkcionalitách systémy SAP a KRPK aj nekonkurujú. Nestačí napríklad disponovať jednoduchším a možno čiastočne aj off–line IS? V takom prípade by sme mohli použiť aj dávkové spracovanie lesníckych výrobných údajov. Samozrejme, že niektoré činnosti ako napr. typovanie dodacích listov ako podklad pre fakturáciu dodávok drevnej hmoty musí byť priebežné. V súčasnosti sa snažíme o dátové prepojenie so všetkými lokalitami, ktorých je dnes takmer 250 po celom Slovensku. Mám na mysli základy, lesné správy, expedičné sklady a ďalšie špecifické prevádzky. Dátové spojenie s nimi je nákladné a niekde aj problematické. Ak by sme dávkovo spracovávali relevantné dáta, stačilo by kvalitné a kapacitne vyhovujúce dátové prepojenie napríklad iba na odšepné základy alebo len vybrané lesné správy kde vieme za rozumné náklady zabezpečiť požadovanú kvalitu. Lesníci by síce naďalej používa-

li počítača ale dáta by spracovávali lokálne, kde po ich lokálnom uložení by sa napríklad elektronicky preposlali priamo na ústredie OZ kde by sa nahrali do systému. To je len jedna možnosť určite nie však jediná. Ušetrili by sa tým nemalé prevádzkové náklady. Vnímajte ale prosím túto predstavu ako môj uhol pohľadu človeka, ktorý nepozná detailne lesnícku prevádzku. Samozrejme si uvedomujem, že pohľad lesníckej prevádzky a top manažmentu môže byť iný. Dôležité ale v tejto chvíli je, aby sme o týchto pohľadoch na riešenie problému IS a jeho ďalšieho smerovania konštruktívne a racionálne diskutovali. Pretože iba tak sa nám podarí prijať dobré riešenie.

Za vojenskými lesníkmi ďaleko zaostávame

Situácia v podniku je ale dosť premenlivá. Každé dva roky sa mení organizačná štruktúra, o zmenách manažmentu na podniku a závodoch platí minimálne to isté. Je vôbec možné v takomto nestabilnom prostredí prijať zodpovedné a perspektívne riešenie, týkajúce sa ďalšej budúcnosti IS, ktorý by v dostatočnej miere splnil lesnícke požiadavky a očakávania?

– Faktom je, že rozhodnutie, o ktorom sa rozprávame, treba prijať a plánovať rádo vo niekoľko rokov dopredu. Pred časom sa hovorilo o posilnení konektivity na odšepných závodoch a dnes sa hovorí o ich zvažovanej redukcii. V takejto situácii, vzhľadom na viazanosť k poskytovateľovi dátových služieb, nemôžeme urobiť pôvodne schválené kroky, ktoré znamenajú príliš vysoké riziko neefektívne vynaložených finančných prostriedkov. Ak chceme prijať zodpovedné rozhodnutie o tom, či a ako modifikovať súčasný IS, alebo ho nahradiť iným, musíme bezpodmienečne vedieť, akú podobu bude mať štruktúra podniku v budúcnosti a aké kompetencie budú prenesené na podriadené organizačné jednotky. Prítom nemôže ísť o rozhodovanie od stola. IS môže byť efektívny a prospešný len vtedy, ak kopíruje relevantné požiadavky užívateľov na všetkých organizačných jednotkách a zároveň je plne integrovaný ako celok. Preto je nevyhnutné, aby ich oni definovali a našou úlohou bude sa snažiť o ich presadenie do praxe. Iste, iný je pohľad na problematiku využívania IS z úrovne generálneho riaditeľstva, iný z úrovne OZ alebo LS, ale som presvedčený o tom, že je možné pri dobrej vôli dospieť ku konsenzu, ktorý by vyhovoval všetkým. Ešte raz chcem ale zopakovať, že bez stabilnej situácie v podniku a bez jasne zadefinovanej stratégie podniku tento problém nevyriešime.

Nedávno som mal možnosť vidieť ako pracujú s IS v š.p. Vojenské lesy a majetky. Mám pocit, že sú v tejto oblasti ďaleko pred nami. Je to tak?

– V rozvoji GIS–ov sa nemôžeme s vojenskými štátnymi lesníkmi vôbec porovnávať. GIS–y veľmi potrebujeme a napriek tomu, že sme mali ich progres pôvodne v pláne, z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov k nemu zatiaľ nedošlo. Program Pozemkár bol vyvinutý interne na dočasné obdobie a my ho udržiavame pri živote bez ďalšieho rozvoja takto už niekoľko rokov. Je najvyšší čas prijať aj v tejto oblasti strategické rozhodnutie.

JOZEF MARKO

Objekt PRO SILVA na LS Duchonka, Foto: D.Mikuš

PRO SILVA vie pomôcť LESU, AJ EKONOMIKE

Už 20 rokov sa do povedomia lesníckej i laickej verejnosti dostávajú myšlienky hnutia PRO SILVA. A hoci podporu zásadám prírody blízkeho obhospodarovania lesov deklarujú nielen uznávaní vedci, odborníci a čoraz častejšie i ľudia z lesníckej prevádzky, predsa len je ešte pomerne dosť nedôverčivých lesníkov, u ktorých by ste objekty PRO SILVA hľadali márne. Pritom z viacerých hľadísk ide nielen o najprírodzenejší, ale zároveň i ekonomicky najvýhodnejší spôsob obhospodarovania lesov. Aj preto sme sa na túto tému porozprávali s Ing. Dušanom Mikušom, vedúcim Lesnej správy (LS) Duchonka, ktorá je v tomto smere považovaná za akéhosi lídra podniku. Spolu so svojimi kolegami obhospodarujú v rámci lesnej správy 6 objektov PRO SILVA. Generálne riaditeľstvo š.p. LESY SR tu nedávno zriadilo školiace stredisko, v ktorom sa zo zásadami prírody blízkeho obhospodarovania lesov oboznamujú lesníci z regiónov západného a južného Slovenska.

Podme teda od začiatku: Kedy a kde ste o hnutí prvýkrát počuli?

Hnutie PRO SILVA som registroval už v jeho začiatkoch, ale vtedy som ešte nemal potrebné informácie. S realizáciou myšlienok hnutia som začínal o niečo neskôr, pred cca 15 rokmi, na bývalej Lesnej správe Kulháň, kde som vtedy pôsobil ako technik ťažby dreva. Je paradoxom, že práve moje chyby z realizácie prvých holorubov v prevodoch výmladkového lesa a prestarnutých bukových porastov s naliehavosťou 1, vyznačených podľa ťažbovej mapy a predpisu lesného hospodárskeho plánu (LHP), ma priviedli na cestu prírody blízkeho obhospodarovania lesov.

Bolo náročné v pozícii technika a zároveň najmladšieho technicko-hospodárskeho pracovníka (THP) lesnej správy presviedčať starších kolegov o novom, modernom obhospodarovaní lesa. Na ich strane bol zákon a LHP, na mojej hnutie PRO SILVA. Takmer za každým porastom či zmene-

ným postupom bola potrebná zmena predpisu LHP. Bez pochopenia Lesných úradov v Trenčíne a Nitre by som nič nezmohol. Musel by som čakať polovicu decénia na nový LHP a to bolo pre mňa prídlho. Pre lesníka vtedy znamenalo zavádzanie postupov prírody blízkeho obhospodarovania lesa zvýšené množstvo vyznačovania, rozmýšľania, ťažby i odvozu za tie isté peniaze, ale takto som to určite nevnímal. Vtedy, tak ako i dnes, chýbala motivácia a hralo sa na strunu morálnej lesníckej povinnosti. Holoruby sa za nemorálne nepovažovali ani tam, kde sa dalo robiť podrastovým spôsobom. Našťastie, zákony sa zmenili. Ale aj tak to boli najťažšie moje prvé „prosilvácke“ roky. A ako to už v začiatkoch býva, na správe som našiel podporcov aj odporcov. Spolu s lesníkmi sme vyznačovali výchovné i obnovné ťažby a riešili problémy. Bola radosť pozerať sa na dobre vykonanú prebierku či vznikajúce prirodzené zmladenie. Nemô-

žem povedať, že by som zo strany lesného závodu cítil prekážky, ale podporu som mal až nástupom liberálneho riaditeľa, Ing. Igora Števíka, a prelomovým bodom bolo stretnutie s Ing. Rudolfom Bruchánikom.

Takže potom bola realizácia PRO SILVA viac–menej bezproblémová?

Tešili sme sa na nové lesné hospodárske plány, ktoré mali zjednodušiť obhospodarovanie lesa prírode blízky spôsobom. S taxátormi však prišli aj výdatné dažde a veterná smršť, ktorá spôsobila najrozsiahljšiu listnatú kalamitu na Slovensku. Bolo to v roku 1999 a v celom Považskom Inovci vzniklo cca 1000 hektárov holín. Susedná Lesná správa Duchonka bola poškodená najviac. U nás, na Kulháni, sme mali vďaka podrastovému hospodárstvu 90% kalamitných plôch v rubných porastoch, pokrytých prirodzeným zmladením. Najväčšie škody vznikli vo výchovných porastoch a porastoch bez zásahu v oblasti pramenísk pitnej vody, kde bol zámer vybudovať vodovod.

Som presvedčený, že aj keď išlo o extrémny klimatický jav s veľkým rozsahom kalamity, mnohým problémom sme sa mohli vyhnúť výraznejším uplatňovaním prírody blízkeho obhospodarovania lesa. Zalesnenie a zabezpečenie holín bola preto úloha tohto desaťročia, pretože v takto obhospodarovateľných lesoch aj napriek kalamite les zostane. Ale aj tu platí známa pravda, že všetko zlé je aj na niečo aj dobré.

Dobré v čom?

Vďaka myšlienkam PRO SILVA „neveriaci vyšli zo zákopov“. Škoda, že až kalamity sú hybnou silou na zmenu myslenia a obhospodarovania lesov, či už v Smolníku, Leviciach alebo Inovci. Pritom na kalamitných lesných celkoch sú dnes najkrajšie objekty PRO SILVA.

Ďalším plusom bolo, že zo Zvolena, priamo zo školy, k nám prišli mladí, šikovní lesní inžinieri. Po spracovaní kalamity sa mohli realizovať priamo v lese a u mňa, už ako vedúceho lesnej správy, našli plnú podporu.

No a za výnimočné považujem stretnutie s profesorom Milanom Sanigom, najmä jeho uplatnenie myšlienky, že „Poznanie chýb z minulosti prináša riešenie a možnosti do budúcnosti“.

Máte 6 objektov PRO SILVA, ktoré tvoria viac ako 20 % plochy Vašej lesnej správy. Ako sa Vám to podarilo?

Následky kalamity nás nemohli zastaviť na nastúpenej ceste. Skôr naopak, utvrdili nás o jej správnosti. Lesníci, obhospodarujúci objekty, absolvovali školenia a kurzy. Pracovné porady máme v teréne s ukázkami, aký výchovný či obnovný zásah chceme realizovať, kedy, prečo a ako. V tomto smere sme názorovo jednotní a je to cítiť aj na práci. Trochu to pripomína orchester. Ak má noty a je natrénovaný, zahrá aj bez dirigenta. Aj my spolu riešime problémové a zložité situácie, drobnosti zvládajú lesníci a technici samostatne. Sme jeden kolektív a práve v zamestnaniach vidím najväčšiu hodnotu š.p. LESY SR. Jeden človek neznamená, nezmôže a nedosiahne nič. Preto my všetci musíme na všetkých stupňoch riadenia chcieť a vedieť vytvoriť podmienky ako pre lesníka, tak i pre prevádzku.

Je nežiadúce zaťažovať prevádzku zbytočnosťami, ako bolo napr. meranie výšky a hrúbky hrčíc na vzorníkoch. Myslím, že vnútropodnikové riadenie v porovnaní s neštátnymi subjektmi mnohonásobne zvyšuje množstvo administratívnej práce na lesnom obvode.

V rámci š.p. LESY SR je budovanie objektov PRO SILVA a prírode blízkeho obhospodarovania lesov zatiaľ dobrovoľné. Ako to vnímate v dnešnej, ekonomicky náročnej situácii, odrážajúcej sa aj v nižšom speňažení dreva a jeho sortimentov?

Napísalo i povedalo sa veľa, treba však výraznejšie pristúpiť k činom.. Neľahká situácia na trhu s drevom nás všetkých núti rozmýšľať, ako byť dobrým hospodárom a kde získať, či ušetriť finančné zdroje. V čase, keď stagnuje alebo oveľa menej vynáša predaj dubového dreva, by sme sa mali zamerať na iné sortimenty a duby nechať v poraste. Môžu čakať 10–20 rokov, kým sa obchod nespamätá a ceny nestúpnu, a nemúsime ho ťažiť, skladovať a predávať pod cenu len preto, lebo to tak určuje LHP.

„Aj preto dnes za najdôležitejšie považujem dostať myšlienky PRO SILVA z hlavy do lesa“.

Vzrástla, podľa Vás, odborná úroveň lesníkov a pracovníkov prevádzky za posledné desaťročie?

Určite áno. Po dobrých školeniach, kurzoch, ukázkach obhospodarovania lesov a pri správnej súťaživosti a motivácii ťažko zistíte, či sa bavíte so stredoškólakom alebo inžinierom. Pred desiatimi rokmi nepracoval na lesnom obvode ako lesník jediný vysokoškolsky vzdelaný THP. Dnes ich máme na správe päť. Sú lesné správy, ktoré majú na lesnom obvode viac ako polovicu vysokoškólakov. V tomto vidím šancu a budúcnosť. Ich potenciál musí byť využitý, nie zviazaný legislatívou. Čo horšie náš môže stretnúť, ako nekontrolovaný kalamitný rozpad lesa so všetkými následkami (povodne a suchá, erózia...atd.)?

Ako tento spôsob obhospodarovania vnímajú kolegovia a verejnosť?

Kolegovia rôzne, aj keď väčšina si už založila svoje objekty PRO SILVA na vlastných lesných správach. Úsmev u mňa vyvolalo tvrdenie, že je to pekné, aj sa mi to páči, ale u nich sa to nedá... Práve dnes som čítal poštu a zisťujem, že na Odštepnom závode Prievidza budeme mať objekty PRO SILVA na každej správe. To je úspech! Nieko ma vníma ako extrémistu, ďalší ako liberála. Ja pritom akceptujem aj starý, konzervatívny prístup kolegov, v rámci ktorého sa vykonáva všetko podľa LHP a predpisu s tým, že sa neuplatnia ani len kompetencie odborného lesného hospodára. Neskôr to totiž budú dobré príklady na porovnanie obhospodarovania, štruktúry, stability, ekonomiky a efektívnosti hospodárenia. Verejnosť je v pohode. Keď sa dozvie, že tu ťažíme 45 000 m³ dreva, čudujú sa, kde vlastne, keď tu nevidieť žiadne pásy a holiny. To je to pekné. Pritom nedávno som bol pre

intenzívne výchovné zásahy pri realizácii hodnotového prírastkového hospodárstva označený jedným taxátorom za vykrádača porastov. Chápe ho, lebo ešte o tom nečítal, nepočul a nestretol sa s tým. Pre ďalší porast ma zas iný taxátor označil za diletantu. Šlo o smrečinu v obnove, podrastenú agátom v prvom lesnom vegetačnom stupni. Nesadil som smrek pred 100 rokmi, ani neintrodukoval agát. Keď smrečinu zlámal vietor, agát zaplnil plochy. Mal som zámer urobiť tam energetický porast a stal som sa diletantom. Všetko sa to ale vysvetlilo.

Ste v poslednom roku platnosti lesných hospodárskych plánov. Bude mať nový LHP vplyv na objekty PRO SILVA i celkové obhospodarovanie lesa?

Pracovníkov našej lesnej správy stála príprava a tvorba nového LHP veľa energie. Mnoho našich zámerov a cieľov sme, žiaľ, nedokázali presadiť. Dôvodom je príliš mnoho dokumentov (ako napr. pracovné postupy pri hospodárskej úprave lesa, modely hospodárenia, nekonečná spleť usmernení a príloh,...), ktorými sa dnes už súkromné taxáčenské skupiny musia riadiť. Toto všetko spôsobuje, že sa kreatívne myslenie taxátora mení na automatické vyplňovanie tabuliek s minimálnou možnosťou zmien. Mal som mylnú predstavu o tom, že taxátor s certifikátom spôsobilosti na tvorbu LHP, ktorý porast prejde a odborný lesný hospodár s odbornou skúškou, osvedčením a dvadsaťročnými skúsenosťami na danom lesnom celku, budú mať oveľa väčšiu voľnosť pri tvorbe tak dôležitého dokumentu, ako je LHP. Žiaľ, anonymní tvorcovia tabuliek, usmernení a postupov majú väčšiu váhu. Ale aj napriek napísanému platí, že taxátor a taxátor je rozdiel. Lebo kto chcel, hľadal spôsob a kto nie, našiel dôvod.

Čo konkrétne ste nezrealizovali podľa vašich predstáv?

Prekvapili ma neexistujúce modely hospodárenia, ktoré sa dotvárali napr. na energetické porasty a prebudovy. Podobne sa už pred dvomi rokmi začalo presadzovať hodnotové prírastkové hospodárstvo, ktoré si vyžaduje silnejšie zásahy, často pod hranicou kritického zakmenenia. Bolo problematické dohodnúť silnejšie zásahy v prebierkach. Prebierkové percentá vo veku pred začiatkom obnovy sú nízke až nulové, čo je chyba. Ide tu o produkciu kvality, nie množstva. Dlhšiu dobu sa píše a hovorí o mozaikových porastoch. Tu ale narážame na problematiku začatia obnovy vo výchovných porastoch.

Vôbec sme nemali zámer za každú cenu prejsť výrazným rozsahom na tieto nové možnosti obhospodarovania. Zámer a zmysel bol v tom, aby sme mali možnosť zariadiť v rámci lesného obvodu aspoň pár porastov na porovnanie a pre budúcnosť.

Kde vidíte podľa vás možnosť zmeny?

Je ich viac. Napr. v tvorbe vhodných modelov na prírode blízky spôsob obhospodarovania, alebo

v možnosti nezačať obnovu vo výchovných porastoch iba vo výnimočných prípadoch či v zjednodušení práce taxácie pri zisťovaní zásob v takýchto porastoch. Ale napr. aj v zjednodušenom popise (etáže, čiastkové plochy či porastové skupiny) v prebudovaných porastoch.

„Ale aj tak si myslím, že karty, čo sa týka tvorby LHP, rozdáva Národné lesnícke centrum (NLC) vo Zvolene a žolík je teda v ich rukách“.

Podľa vašich slov sa najnovšie pestovné a výchovné metódy nedostávajú včas do lesníckej prevádzky a praxe.

Realitou je to, že najnovšia publikácia „Pestovanie lesa“ od profesora Milana Sanigu z roku 2007 má 310 strán a všetky uvedené „novoty“ tam sú. Taxácií stačí 30 strán a drvivá väčšina prevádzky sa s tým uspokojí. Nové „Pracovné postupy hospodárskych úprav lesa“ vyšli v roku 2009 a novoty z pestovania sa v nich ešte zrejme nestihli „ujasniť“.

Čo Vás vedie k presvedčeniu, že Vaše myšlienky o modernom obhospodarovaní lesa sú správne?

To všetko predsa nájdete v takých dokumentoch, ako je Programové vyhlásenie vlády SR alebo Národný lesnícky program – Strategické obhospodarovanie lesov.

Tam je zadané: Trvalo udržateľné, odborné a diferencované obhospodarovanie lesov. Toto je možné dosiahnuť cez pestrú druhovú, výškovú a hrúbkovú štruktúru porastov. Iba takéto porasty môžu plniť všetky funkcie lesov. Pritom prírode blízky lesov s nezmenenou štruktúrou a pôvodnými drevinami máme viac ako ktorákoľvek krajina EÚ od nás na západ.

A naopak, na poprednom mieste nás udržiava aj percento kalamít. Tento rozpor nás núti zamyslieť sa nad tým, kde je problém s cieľom čo najskôr hľadať riešenia.

ANITA FÁKOVÁ

Zástancovia hnutia PRO SILVA na LS Duchonka – Ing. D. Mikuš, Ing. R. Ďadko a Ing. B. Krausz, Foto: A. Fáková

CHCELI BY STE NIEČO DODAŤ NA ZÁVER?

Za to, že na Slovensku máme hnutie PRO SILVA, treba v prvom rade poďakovať profesorovi Štefanovi Korpelovi a profesorovi Milanovi Sanigovi. Pracovníci Katedry pestovania lesa Technickej univerzity vo Zvolene boli a sú motorom hnutia PRO SILVA.

Byť lesníkom, správcom či odborným lesným hospodárom je česť. Dostávame šancu nielen zachovať lesy potomstvu, ale aj možnosť zanechať po sebe dielo, písané osobitým štýlom.

Princípy, zásady a ciele hnutia PRO SILVA sú jedinečné v tom, že sú písmom učiteľky ktorou je samotná matka príroda.

Pod jej vedením nemôžeme pochybiť – povedal Cícero. Tak to treba skúsiť, hovorím ja.

PROF. SANIGA NA LESNÍCKOM DNI PRO SILVA 2009:

Musíme rozviazať lesníkom ruky!

V myslení slovenských lesníkov a v ich každodennom konaní prevláda ešte stále názor, že prírode blízke obhospodarovanie lesa a princípy hnutia Pro Silva spočívajú hlavne v podpore prirodzeného zmladenia včasnou realizáciou presvetľovacích rubov a v preferovaní podrastového hospodárskeho spôsobu, ktorý definitívne poslal na smetisko lesníckych dejín holorubný spôsob hospodárenia (samozrejme až na výnimky v borinách a topolinách). Prof. Ing. Milan Saniga, DrSc. líder hnutia Pro Silva Slovakia a vedúci Katedry pestovania lesa na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene na septembrovom Lesníckom dni zorganizovanom v spolupráci s košickými mestskými lesníkmi na Polesí Opátka pri Košickej Belej niekoľkokrát zdôraznil, že sústrediť sa len na prirodzené zmladenie nestačí. Budúcnosť má podľa neho z viacerých dôvodov nákladové hospodárenie v lese. O aspektoch a podmienkach jeho úplného pochopenia a úspešného uplatňovania v lesníckej praxi bola reč priamo v lesných porastoch. V našom fotoriporte sme sa snažili zo zaujímavých informácií spracovať inšpirujúci koncentrát.

Koľko prebierok je potrebné urobiť v tomto poraste?

Text: Vo výchove tenkých a hrubých kmeňovín hlavne listnatých porastov má podľa prof. Sanigu smerovať lesnícke snaženie k vystupňovaniu hodnotovej produkcie a k predčasnej obnove kvalitných dubových a bukových porastov. „V 50 až 80-ročných porastoch lesníci v súčasnosti namiesto rozvoľňovania korún ich podvávajú nízkym prebierkovým percentom, ktoré by malo byť reálne na úrovni 20 – 25 percent. Včasným uvoľnením korún nádejných jedincov v úrovni porastu je možné dosiahnuť hrúbky cieľových stromov buka 50 až 55 centimetrov podstatne skôr, získať jedin-

Pozerajte vždy hore, do úrovne porastu

Text: V systéme prírode blízkeho a nákladového spôsobu obhospodarovania lesov „musíme pozeráť vyššie ako na prirodzené zmladenie. Hore, do úrovne – do korún stromov,“ hovorí prof. Saniga a vysvetľuje: „Hodnotenie kvality mladiny sa odvíja od počtu jedincov na hektár a počtu jedincov v hornej vrstve. Kvalite mladín, žrdkovín a žrdovín je nutné prispôbiť plánovanie výchovných zásahov, v ktorom je zbytočné investovať do nekalitý mladiny viacerými slabými čistkami ale naopak, ekonomické je zrealizovať len jednu silnejšiu čistku podľa stavu a štruktúry mladiny za decénium. V kvalitnej mladine s výškou porastu nad tri metre, počtom jedincov 50 000 kusov a viac na hektár a s dvoma a viac kvalitnými jedincami v hornej vrstve na meter štvorcový sa zasa oplatí investovať do dvoch čistiek za decénium. Vynaložené peniaze sa nám tak z nákladovej vrátia vo výnosovej fáze vývoja porastu. Lesník by mal byť v tomto modeli hospodárenia schopný na základe poznania a využívania produkčnej schopnosti stanovišťa, rastovej schopnosti drevín a rôznych postupov v pestovaní a obnove lesa zadefinovať, v ktorých porastoch môže v nákladovej fáze ušetriť a v ktorých sa zasa oplatí vynaložiť viac finančných prostriedkov tak, aby sa v oboch prípadoch efektívne zhodnotili vo výnosovej fáze.“

Nedávajme peniaze do lesa tam, kde to nepotrebuje

Text: Nákladové pestovanie lesa znamená investovanie peňazí len do tých rastových fáz lesa, kde ich reálne potrebuje. Podľa prof. Sanigu lesné hospodárske plány a ďalšie reálie v slovenskom lesníctve vytvárajú skôr opačné predpoklady. „Vynakladáme v obhospodarovaní porastov takzvané drahé peniaze. Drahé preto, že ich neinvestujeme do porastov s cieľom ich maximálneho efektívneho zhodnotenia a získania profitu. Ak lesník dostatočne pozná daný porast a fungovanie ekosystému, nemôže mať problém doslova naskladať do neho postupne relatívne lacné a maximálne účinné pestovné opatrenia a tým usmerniť vynakladanie peňazí tam, kde ich les potrebuje. Musíme ale rozviazať lesníkom ruky. Aj preto je potrebné čo najskôr vyvolať rokovanie zástupcov taxátorov, NLC, štátnej správy a lesníckej prevádzky z tých lesných obvodov (napríklad na LS Duchonka, OZ Prievidza), na ktorých tento prístup k obhospodarovaniu lesov funguje. Spoločne by sme sa mali dohodnúť na základných modeloch prírode blízkeho hospodárenia, aby mohli byť uplatňované vo zvýšenej miere na celom Slovensku. Lesný hospodársky plán má byť v týchto podmienkach základom efektívneho obhospodarovania porastov a nie dokumentom, ktorý je zadefinovaný schematickým myslením.“

ce úplne iných dimenzií ako je tomu v súčasnosti, efektívne odberať porastovú zásobu navyše podľa aktuálnych požiadaviek, čo je zvlášť v čase ekonomickej krízy osobitne dôležité. Uvedomme si prosím, že iba vo vekovo, výškovo a druhovo diferencovanom poraste dokážeme flexibilne premiestňovať odberanie porastovej zásoby a jedine diferencovaný porast dokáže ustáť operatívne zásahy.“ Prof. Saniga na jednom z demonštračných objektov zdôraznil, že vo výnosovej, čiže ziskovej časti 80-ročného bukového porastu treba z hľadiska jeho vývojového štádia maximálne využiť to, čo z neho môžu lesníci dostať. Silná uvoľňovacia prebierka rozvolní koruny stromov a čím sú väčšie, tým viac vodivých pletív je v činnosti, takže nedochádza k vzniku nepravého jadra a zároveň sa skôr dosahuje cieľová – ekonomicky najefektívnejšia hrúbka kmeňov.

Les nie je len drevo, ale aj voda a stabilizátor klímy. Myslíme na to

Text: V súčasnosti, keď sa veľa hovorí o klimatických zmenách, globálnom otepľovaní a zvýšenej produkcii skleníkových plynov znejú veľmi zaujímavé informácie o tom, že lesy na Zemi sú schopné viazať až 53 percent celkovej produkcie uhlíka. „Z jednej tony betónu sa uvoľňuje do atmosféry toľko uhlíka, koľko dokáže viazať 12 árov 60-ročného bukového porastu. Drevo teda uhlík viaže a cementom alebo betónom je uvoľňovaný do ovzdušia. Aj uvedomenie si a pochopenie týchto faktov v širších súvislostiach je motívom, aby sme pestovali vekovo a druhovo diferencované lesy, aby sme zasahovali do ich štruktúry flexibilne a formovali ju inak ako doteraz. Lesníci môžu týmto spôsobom významne prispieť k nájdaniu východiska ako zaobchádzať so skleníkovými plynmi.“

Zaujme Vás, prekvapí, poučí i zabaví ... Kto? Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene

Objavte nepoznané a zistite, že aj v múzeu môžete nájsť niečo vtipné, zábavné a pritom obohacujúce.

Presvedčiť sa o tom môžete na Námestí SNP č.31 vo Zvolene, od utorka do piatku, v čase od 9.00 – 17.00 hod.

Viac informácií nájdete na www.ldmzvolen.sk alebo na tel.: 045/ 5321 886, 0918 828 709

PODUJATIA:

1/ Gustáv Stadtrucker a divadlo vo Zvolene
Spomienkové stretnutie k 60. výročiu vzniku zvolenského divadla
Námestie SNP 31, Zvolen
20.10. 2009 o 16.00 hod.

2/ Okresná výstava ovocia, zeleniny a kvetov
Spojená so súťažou „O najkrajšie jablko roka“
Námestie SNP 35, Zvolen
16. - 17. 10. 2009

3/ Etudy z dreva – otvorené fórum
Moderovaná beseda k aktuálnym otázkam dizajnu drevených výrobkov
Námestie SNP 35, Zvolen
24. 11. 2009 o 11.00 hod

4/ Zelený objektív 2009
Súťaž mladých fotografov na tému LES
podrobnejšie informácie na www.ldmzvolen.sk
Uzávierka súťaže 30. 11. 2009

5/ Etudy z dreva XI.
Súťaž tvorcov a výrobcov o najlepšie drevený bytový doplnok
podrobnejšie informácie na www.ldmzvolen.sk
Uzávierka súťaže 30. 11. 2009

6/ Čo je to múzeum?
Netradičná vyučovacia hodina v múzeu a o múzeu
Námestie SNP 35, Zvolen
podľa požiadaviek vo vopred dohodnutom termíne,
Po – Pi od 9:00 – 17:00

7/ Lesná pedagogika v múzeu
Tvorivé dielne previazané so stálou výstavou „Stromy našich lesov“ v priestoroch múzea
Námestie SNP 31, Zvolen
podľa požiadaviek vo vopred dohodnutom termíne,
Po – Pi od 9:00 – 17:00

8/ Pondelky v múzeu
Kreatívna forma oboznamovania žiakov s lesnou pedagogikou, spojená s konkrétnymi ukážkami a súťažnými úlohami v exteriéri LDM, Námestie SNP 35, Zvolen
určené pre vopred dohodnuté skupiny žiakov každý pondelok o 9.00 a 11.00 hod.

EŠTE POZÝVAME...

1/ Liptovské arborétum
Slávnostné sprístupnenie vzácneho arboréta v centre Liptovského Hrádku
12.10.2009 o 11.50 hod.

2/ Lesnícka pamiatka
Pocta zosnulým lesníkom v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu
29.10.2009 o 10.00 hod.

VÝSTAVY:

v prípade záujmu o sprievodný program zábavno–náučného charakteru je nutné vopred dohodnúť termín, Po– Pi od 9.00 – 17.00 hod.

1/ Vôňa dymu a ihličia
18.8. – 31.10. 2009
Fotografická výstava Jiřího Juneka predstavuje lesné železnice a vývoj prepravy dreva v lesoch na Slovensku

2/ Domov bol jeho vesmírom – Jozef Cíger Hronský
2.10. – 31. 10. 2009
Život a dielo známeho spisovateľa – výstava Slovenského národného literárneho múzea v Martine, spojené s čítaním zo starých vydaní časopisu Slniečko (vhodné pre I. stupeň ZŠ) – dôležité dohodnúť termín vopred!

3/ Etudy z dreva 1999 – 2009
9. 10. – 27. 11. 2009
Reprezentatívny výber víťazných prác z uplynulých 10. ročníkov dizajnerskej súťaže
Finisáž: 24. 11. 2009 o 13.00 hod
Etudy z dreva – otvorené fórum – moderovaná beseda 24. 11. 2009 o 11.00 hod.
Námestie SNP 35, Zvolen

4/ Na ceste za módu
Práce odboru odevného dizajnu zo Strednej odbornej školy na Jablňovej ulici vo Zvolene
november

5/ Vianočné motívy XX. – drevený mechanický betlehem
3. 12. 2009 – 15. 1. 2010
Mechanický betlehem Jozefa Turoňa a Jána Trubana z Trnavej Hory. Spojené s rozprávaním o vianočnom zvykosloví a tradíciách – dôležité dohodnúť termín vopred!

ČO U NÁS VŽDY NÁJDETE?

REZBÁRSTVO – výstava techník rezbárskej práce a rezbárske výrobky
STROMY NAŠICH LESOV – ako vyzerajú a na čo slúžia najznámejšie domáce dreviny

KDE SA S NAMI EŠTE MÔŽETE STRETNÚŤ?

Na Zvolenskom zámku od stredy do nedele, v čase od 10.00 do 17.00 hod..

Na Generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR Banská Bystrica, Námestie SNP 8, 1.posch..

V Múzeu A. Sládkoviča na Sládkovičovej 20 v Krupine, utorok až piatok, 8.00 – 15.30 h..

ČO SA UDIALO V LESNÍCKOM SKANZENE?

SEPTEMBER

Nielen na konci školského roka prichádza do skanzenu veľa školákov, ale pomaly sa stáva pravidlom, že aj v prvých týždňoch nového školského roka vodia učitelia do skanzenu svojich žiakov. V septembri však (tak ako každý rok) návštevnosť začína klesať a teraz skanzen navštívilo 2750 návštevníkov, z toho polovicu tvorili deti. Zahraničných návštevníkov bolo v septembri 307 (141 z Čiech, 10 z Veľkej Británie, 5 z Nemecka, 35 z Holandska, 14 z Poľska, 77 z Maďarska a 25 zo Švédska). Z nich zaujala svojim profesionálnym záujmom o slovenské lesníctvo dvadsaťpäťčlenná výprava švédskych lesníkov. Pri ich doprevádzaní bolo potešným konštatovať, že lesníci z rôznych krajín sveta nájdu rýchlo spoločnú odbornú i neformálnu reč.

Skanzen pomaly tichne. Posledný septembrový deň bol aj posledným dňom oficiálnej, v poradí siedmej sezóny. Zamestnanci skanzenu dokončujú posledné práce v teréne, pretože až kým nenapadne viac snehu, ľudia sa vďaka voľnému prístupu do areálu budú po skanzene stále prechádzať, navštevovať ho. Preto aj doterajší rekordný celkový počet návštevníkov za rok 2009 – viac ako 50 tisíc – ešte nemožno brať ako celkový počet. Samozrejme, že nám nejde o „vytešovanie sa“ z čísel a štatistík. Ide nám – v mene všetkých lesníkov – o to, že čím viac ľudí navštíví Lesnícky skanzen, tým viac je u nás i v zahraničí tých, ktorí spoznajú prácu lesníkov a azda si ju začnú aj vážiť.

BORIS PEKAROVIČ
VEDÚCI LSK

Babie leto v skanzene. Foto: Boris Pekarovič

Nohejbalový turnaj o pohár riaditeľa OZ Drevárskej výroby

V piatok 18. septembra 2009 sa stretli zástupcovia všetkých SDV a ústredia OZ Drevárskej výroby v športovom areáli Selce-Čachovo, aby si zmerali svoje sily v tradičnom nohejbalovom turnaji o pohár riaditeľa závodu. S pribúdajúcou teplotou stúpali nielen adrenalín v žilách súťažiacich, ale aj dobrá nálada a chuť zasúťažiť si. A tak sme si zmerali svoje sily aj v sprievodných disciplínach – hod polenom (aby sme si dokázali, že „drevári“ nie sú žiadne polená a víťaz Marek Mecko svojím hodom 7,70 m to aj dokázal), kopanie do bránky na presnosť, hádzanie šípok do terča (tu sa nedala zahabiť Ivetka Korčeková, ktorá porazila aj niektorých mužských kolegov). Strieľalo sa zo vzduchovky, pililo sa poleno na čas – súťaž medzi SDV, kde sa dokázali najrýchlejšie popasovať s touto disciplínou chlapi z Považskej Bystrice. A preťahovanie lanom tiež malo svoje čaro – trošku proti pravidlám, ale nakoniec ústredie OZ za výdatnej pomoci vedúcich SDV zvíťazilo.

A podme k hlavnej súťaži – k nohejbalu. Tu sa hralo v dvoch skupinách, víťazi zo skupín bojovali nakoniec medzi sebou a takto to dopadlo – 1. miesto a pohár riaditeľa závodu obhájili minuloroční víťazi z SDV Závadka (ale nebojte sa, už vyrastá konkurencia), 2. miesto patrí SDV Kláštor pod Znievom a bronz si vybojovali zamestnanci SDV Michalová. A nedá mi nespomenúť „zemiakovú“ medailu ústredia OZ, ktorý mali trošku handicap, nakoľko trojčlenné družstvo sa podarilo postaviť na poslednú chvíľu, aj to za výdatnej pomoci a posily zamestnanca z SDV Liptovský Hrádok.

Na záver len toľko – bolo fajn a dúfajme, že sa stretne aj o rok.

ZDENKA KOUBEKOVÁ
ODŠTEPNÝ ZÁVOD DREVÁRSKEJ VÝROBY

Deviaty ročník streleckého preteku o pohár generálneho riaditeľa

V duchu lesníckych tradícií uskutočnil sa 18. septembra 2009 v areáli strelnice Blatiny – Zámutov, odštepňého závodu Vranov nad Topľou Strelecký pretek o pohár generálneho riaditeľa. Už deviatykrát v poradí si zmerali sily najlepších strelci štátneho podniku LE-SY SR. Päťdesiatdva súťažiacich v dvadsiatich šiestich družstvách súťažilo o titul strelca roka.

Vďaka iniciatíve generálneho riaditeľstva, s príspevkom od sponzorov a Lesníckej sekcie Odborového zväzu Drevo – lesy – voda sa podarilo usporiadať podujatie, ktorého už tradične vysokú úroveň podporili svojimi výkonomi aj samotní strelci.

Víťazom v kategórii družstiev sa stalo družstvo OZ Levice v zložení Peter Krchňavý a Marián Hroščo, na druhom mieste sa umiestnilo družstvo OZ Smolenice v zložení Jozef Jakubička a Igor Solnica, na mieste treťom družstvo OZ Semenoles Liptovský Hrádok v zložení Ing. Róbert Láska a Kristián Kováč.

Víťazom v kategórii jednotlivcov najviac bodov „ulovil“ Peter Krchňavý (OZ Levice), na druhom mieste sa umiestnil Jozef Jakubička (OZ Levice) a na treťom mieste sa umiestnil Ing. Róbert Láska (OZ Semenoles).

Ako v svojom príhovore uviedli organizačný riaditeľ Ing. Arpád Kavečanky a riaditeľ OZ Vranov Ing. Pavel Zaňko, „...usporiadať takéto podujatie nie je jednoduché najmä v dnešných – skromnejších časoch“. Aj preto

chceme veriť, že budúci jubilejný desiaty ročník sa uskutoční „do roka a do dňa“, symbolicky práve v roku 2010.

MICHAL DOBRANSKÝ, OZ VRANOV

Batéria

Víťazi jednotlivci

■ Poznámka

Osadné / Made in LSR

Videli ste už *Osadné*? Nemám na mysli len samotnú obec, ale teraz najmä rovnomené filmové dielo, ktoré nedávno zvíťazilo na karlovarskom festivale v kategórii dokumentárnych filmov. Nie náhodou. Dobrý námet, skvelý scenár, nádherná kamera. Slávnostnej filmovej projekcie v Humennom sa zúčastnili aj hlavní aktéri. Za pútavé stvárnenie cesty troch protagonistov z rusínskej dedinky do veľkého bruselského sveta zaznel po premietaní nadšný aplauz. Starosta obce Ladislav Mikuláško, pravoslávny kňaz Peter Soroka a známy karikaturista Fedor Vico si ho určite zaslúžili. Rovnako tak tvorivá skupina okolo režiséra Marka Škopa. Ten aplauz bol vskutku mimoriadny. Dokonca tak, že mi vzal odvahu ozvať sa v záverečnej diskusii. A asi to tak malo byť, lebo slová, ktoré by som vyriekol, by v spontánnej atmosfére boli nezdvorilé a azda aj kontraproduktívne.

Čože sa mi to tak znepestilo? Jedným z nosných dejových prvkov filmu je vybudovanie lesného chodníka, ktorý spojí malú obec so

susedným Poľskom a symbolicky tak aj s celou Európou. Chodník podporí aj europoslavec, ktorý následne trojicu pozýva do Bru-

selu. Je to spracované pekne, ale nepresne: Chodník vybudovali LESY SR. Z vlastnej iniciatívy a za vlastné. Ide o unikátny Medzinárodný lesnícky náučný chodník Udava – Solinka. Nápad, cezhraničná komunikácia s poľskými lesníkmi i samotná realizácia sú produktom nášho podniku. Tento fakt sa však divák ne dozvie. Sklamanie umocní záverečná scéna, pri ktorej obyvatelia Osadného odhaľujú originálny pomník pripomínajúci ich vlastné korene. V tom čase na rovnakom mieste už stojí tabuľa nášho náučného chodníka, ktorá informuje o histórii obce. Asi sa však do scenára nehodila, pretože bola v čase filmovania zo stojana – odstránená... Nie, naozaj nechcem vlastnou malosťou znižovať veľkosť úspechu iných. Opakujem – film je vynikajúci. Ak však patrí do kategórie dokumentov, potom by mal byť nielen zaujímavý, ale aj faktograficky poctivý. To sa mu, žiaľ, celkom nepodarilo. Nie je to však dôvod na malichernú sťažnosť. Skôr na to, aby naša práca s verejnosťou a pre verejnosť bola ešte lepšia. Potom si aj nás, lesníkov, tvorcovia takýchto vydarených filmov radi zaradia do svojich projektov.

JÁN MIČOVSKÝ

■ PREČO MÁM RÁD LES

Vlado Rohoň HEREC

Keď som sa narodil, ako ja zvyknem žartom hovoriť, „nikto nebol doma“. Bol 1. máj a všetci „oslavovali“, ale o mne nemožno povedať básňou „mať žne a kto to dieťa čičíka, šum lístia...“ Keď som otvoril oči po prvý krát v Turčianskej záhradke, obklopovali ma lesy Malej a Veľkej Fatry a tam lístie nenájdeš... Okolie Martina, môjho ro-

diska, obklopujú mohutné smrek a jedle. Večne zelené lesy. Čas bežal a ja som sa púšťal do sveta a spoznával aj iné lesy. Hovorí sa: „Šumava je krásna, ale nie pre vojaka!“ Ja som sa do Šumavy zamiloval práve na vojenčine. Nekonečne hlboké lesy, rybníky, ranná hmla aj obedňajšia páľava. Akurát som zo začiatku nevedel pochopiť, že v listnatých lesoch hľadajú hriby. No, mladosť – pochabosť. Potom som ich tam našiel tisíce.

A prečo mám rád les? Pretože je vernejší ako pes, počká ťa vždy na tom istom mieste. Mohutný dub, na ktorý liezli tvoje deti stále stojí, akurát že už po ňom lezie tvoj vnuk. Horský potôčik preskakuje na tom istom mieste ako pred štyridsiatimi rokmi. Les je môj kostol, najlepší terapeut, les je čistiareň, kam si chodím „vyprať“ mozog. Mám pred ním pokoru a úctu, preto:

Keď prídeš do lesa,
pekne mu pozdrav sa.
Klobúk z hlavy sním,
keď lúčiš sa s ním.

Ďakujem, že som mohol poznať lesy nášho Slovenska od Tatier až po Malé Karpaty, od Javorníka po Vihorlat.

Vlado Rohoň

Vlado Rohoň

*Sadeone zohranim citatelor,
Mriatelor leskilor
Va's Vlado Rohoň*

	slovenské krajské mesto	hudobná svorka	vodná rastlina	rieka v Rusku	sosna, borovica	a dato (skr.)	koniec tajničky	lekár liečiaci pomocou alopatie
žalobník (expr.)								
ctiteľ obrazov svätých								
nanič-hodník vojenská trúbka						predložka (dnu) hľadám, snorím		
Pomôcky: Asa, zlen, Onon, luza, batat	zjedhala sa (zried.)	3. časť tajničky	gén, idant	cesta lietadlom	umelé vlákno	ženský plášťik typická pre laň		
prijal liek do žalúdka					Jiráskov román valeriána			
časť hľadiska v kine								
značka elektrón-voltu			tým smerom skutočne, veru			tropic-ká hľuza zdanlivo		
spodok nádoby				časť noža (archeol.) typ rus. lietadiel				
naspäť					odhadom pichalo rohami			značka neónu hned, po česky
obyvateľ Ašu				kvocna (nár.) židovský kráľ				zvýšený tón H vytýčená trasa
vylievaj				spojka odzmený snop				gangréna kozmos, vesmír
tiež			kolónia selén, po česky					tenisový úder biceps
syčala (zried.)						kto svedčí na súde ženské meno		
výzva				mužské meno košík pre psa				skratka severo-východu existujete
Pomôcky: surma, akoláda, ikonodul	stupeň jury volanie na kačky				mongol. pastier občas, niekedy			radová číslovka rímska šesťka
nástroj na prášenie kobercov						značka mililitra slovenské mesto		operenec niekam
anglické ženské meno (Anna)				potupa pokrýva rosou				potomok často stretáva
spojka i častica				obyvateľ Ruská rehoľa		kód Vatikánu predložka		
	číslo-ve zialu	manuálny pracovník predložka s 3. pád.						
2. časť tajničky								
slovenský herec (Ladislav)					prvý muž (bibl.)			

ALEXEJ NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ (1883-1945)

Láska sa začína tým, že sa človek cíti byť sám, a končí sa tým, že človek túži byť sám.

Horár Mišo filozofuje:

Každý má svoje problémy. Niektorí majú riedku polievku, iní majú malé brilianty.

Hodnota peňazí je relatívna. Tisíčka, o ktorej nevie manželka, má podstatne vyššiu hodnotu ako tá, o ktorej vie.

Nie je dôležité pracovať. Dôležité je informovať iných, že pracujeme.

Každý muž potrebuje manželku, pretože je plno takých vecí, za ktoré jednoducho nemožno viniť vládu.

Nikdy nesúper s blbcom. Stiahne Ťa na svoju úroveň a tam Ťa prevalcuje svojimi skúsenosťami...

Čo z toho, že zajtra bude lepšie, keď vždy, keď sa ráno zobudím, je dnes.

Keď som bol mladý, bol som namyslený... Ale teraz už nemám chybu.

Mam dnes toľko práce, že sa k nej vôbec nedostanem.

Na pracovisku som Bohom. Každý vie, že existujem, no ešte ma nikto nevidel.

Vegetarián je staré indiánske slovo. Znamená: „zlý lovec“.

Vyfajčená cigareta skrakuje život o 2 minúty.

Vypitá fľaška rumu skrakuje život o 4 minúty.

Pracovný deň skrakuje život o 8 hodín.

Ak dlhujete banke 1.000 Sk, máte problém.

Ak ale dlhujete 100.000.000 Sk, máte problém banka.

Uveríte?

Pokiaľ máte doma psa, ktorý patrí do kategórie tzv. „bojových“ plemien a zároveň i malé dieťa, rozhodne neodporúčame nechávať dieťa so psom osamote! Vrodená agresivita a „ostrosť“ psa vo vzťahu k dieťaťu zlyháva a k tomu, čo je zrejme z obrázku, stačí len malá chvíľa nepozornosti. Tento zážitok natrvalo poznamená povahu psa.

RUBRIKU PRIPRAVUJE: FERKO TÁRAJKO

Tajnička krížovky zo septembrového čísla Lesníka znie: „...nedovolí mi ísť na pivo, kým nezabehnem maratón.“ Z úspešných lúštitelov sme tentokrát vyžrebovali Antona Szaló z Trnavy. Víťazovi blahoželáme a posielame mu knihu Ľudovíta Šurinu Les plný snov.

REDAKCIA

NOTAFÍLIA

4. časť

POĽOVNÍCKY RECEPTÁR

V minulých dvoch pokračovaniach nášho seriálu o papierových platidlách, zobrazujúcich faunu a flóru, sme predstavili litovské platidlá talonas, ktoré na svojom rube zobrazovali rôznych príslušníkov živočíšnej ríše: medveďa, zubra, vlka či jašteričky. Ďalšou krajinou, ktorej platidlá zobrazovali zvieratá, je Bielorusko. Bieloruský rubel bol zavedený do obehu v roku 1992. Na bankovkách z roku 1992 boli vyobrazené voľne žijúce živočíchy, typické pre bieloruskú prírodu: na bankovke s nominálnou hodnotou 50 kopejok bola veverica (*Sciurus vulgaris*), na jednorubľovke bol zajac poľný (*Lepus europaeus*), na trojrubľovke bol vyobrazený párik bobrov (*Castor fiber*), päťrubľovú bankovku zdobila dvojica vlkov (*Canis lupus*), na bankovke s nominálnou hodnotou desať rubľov bola rysia samica s mláďaťom (*Lynx lynx*), na líčnej strane dvadsaťpäť rubľovej bankovky bol hrdý los mokradňový (*Alces alces*), bankovka s nominálnou hodnotou dvadsaťpäť rubľov zobrazovala medveďa hnedého (*Ursus arctos*) a v tom čase najväčšie bieloruské platidlo, päťdesiatrubľová bankovka, zobrazovala kráľa bieloruskej prírody – zubra (*Bison bonasus*). Kvôli vysokej inflácii sa hodnota vyobrazených bankoviek veľmi rýchlo znehodnotila. Následkom hyperinflácie boli postupne uvedené do obehu bankovky nominálnych hodnôt 5.000.000, 1.000.000, 500.000, 100.000, 50.000, 20.000, 10.000, 5.000, 1000 rubľov. Bieloruský rubel bol 1. januára 2000 oficiálne znehodnotený faktorom 1000 (1 nový rubel = 1000 starých rubľov). Boli zavedené nové bankovky, tie však už nezobrazujú motívy živočíchov.

PETER GOGOLA

Cárova pochúťka

Suroviny:

300 g jelenieho stehna bez kosti, polovica cibule, soľ, mleté čierne korenie, olej, 40 g sterilizovanej uhorky, 40 g sterilizovanej kápie, 40 g sterilizovaného hrášku, 40 g kečupu, worchestrová omáčka, chilli omáčka, 0,2 dcl rumu

Postup:

Mäso nakrájame na rezance, osolíme a okoreníme, pridáme pokrúpané uhorky, kápiu, cibuľu, sterilizovaný hrášok a všetko premiešame. Doplníme ostatné pochutiny a restujeme na rozohriatom oleji 5 až 6 minút. Pred dokončením prilejeme rum a podávame.

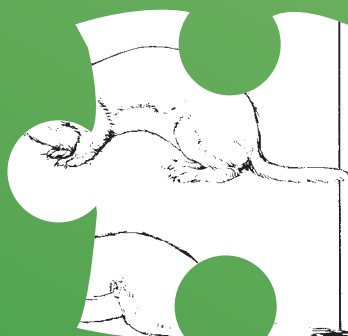
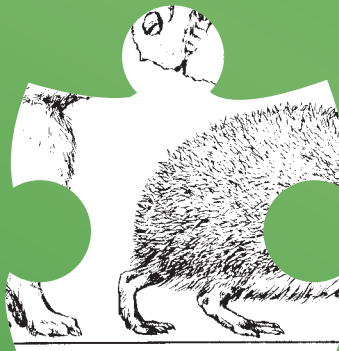
Dobrú chuť!

Puzzle s omaľovánkou

Vystrihni, poskladaj,
nalep na papier
a vyfarbi puzzle. Ku
každému zvieratku
napíš, ako sa volá.

Ahojte kamaráti!
Pošlite mi poskladaný
a vyfarbený obrázok.
Jedného riešiteľa odme-
ním darčekom.

Za krásny poskladaný a vyfarbený
obrázok posielam odmenu môjmu
kamarátovi Marekovi Jánošíkovi
z Banskej Bystrice

Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička Ryška

Kalendár podujatí

9. október **Etudy z dreva 1999 – 2009**
Výstava prác z desiatich ročníkov dizajnerskej súťaže Lesnícke a drevárske múzeum, Zvolen (výstava potrvá do 27. novembra)
12. október **Koncert loveckej hudby**
Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie Liptovský Hrádok
- 21–22. október **Aktuálne otázky ekonomiky LH SR**
Odborný seminár NLC – LVÚ Zvolen
29. október **Pietny akt v Symbolickom lesníckom cintoríne**
Vydrovská dolina pri Čiernom Balogu
- Vzácne a chránené huby okolia Zvolena**
vedecká kaviareň s Vladimírom Kuncom z TU vo Zvolene reštaurácia U Alexa, Námestie SNP 36, Zvolen
- 27.–30. október **Les a drevo**
12. medzinárodná lesnícka výstava Výstaviisko Agrokomplex, Nitra
3. november **Výsledky lesníckeho výskumu pre prax**
Odborný seminár NLC – LVÚ Zvolen

OKTÓBER 2009

Životné jubileá

50 rokov

Kvetoslava Piskunová, nar. 16. 10. 1959, referent vnútornej správy – OZ Smolenice
Ján Pastorek, nar. 12. 10. 1959, vedúci LO, LS Bátorove Kosihy – OZ Palárikovo
Ing. Štefan Szabó, nar. 13. 10. 1959, vedúci LS, LS Veľký Meder – OZ Palárikovo
Mária Guzmická, nar. 24. 10. 1959, fakturant – OZ Palárikovo
Miloš Húska, nar. 9. 10. 1959, vedúci LO, LS Devičany – OZ Levice
Ing. Vladimír Lukočka, nar. 13. 10. 1959, vedúci obchodu – OZ Topoľčianky
Zenon Packa, nar. 1. 10. 1959, technik, LS Duchonka – OZ Prievidza
Ladislav Machálik, nar. 10. 10. 1959, vedúci LO, LS Partizánske – OZ Prievidza
Ján Mútňan, nar. 30. 10. 1959, vedúci LO, LS Michalová – OZ Čierny Balog
Ing. Jozef Nevolný, nar. 21. 10. 1959, technik, LS Kyslinky – OZ Kriváň
Ján Malatínek, nar. 21. 10. 1959, vedúci LO, LS Kyslinky – OZ Kriváň
Zlata Spodniaková, nar. 18. 10. 1959, technik, LS Tornaľa – OZ Revúca
Ing. Jozef Holub, nar. 30. 10. 1959, vedúci LO, LS Strážske – OZ Sobrance

60 rokov

Ing. Lukáš Hraško, nar. 18. 10. 1949, pestovateľ – OZ Levice
Jaroslav Považan, nar. 6. 10. 1949, manipulant, ES Diviaky – OZ Žilina
Milan Štekláč, nar. 29. 10. 1949, vedúci LO, LS Brod – OZ Žarnovica
Ing. Ladislav Bačo, nar. 17. 10. 1949, referent TPV – OZ Rimavská Sobota

Odchod do predčasného starobného dôchodku

Ing. Ladislav Dochán, nar. 7. 7. 1948, vedúci obchodu – OZ Prešov

ING. HELENA TURSKÁ

Touto cestou chceme vyjadriť úprimné poďakovanie všetkým kolegom, pracovníkom štátneho podniku LESY SR za finančnú pomoc, ktorú poskytli 2 percentami z dane za obdobie r. 2008 nášmu synovi Patrikovi PITKOVI, ktorý utrpel ťažké zranenia pri vážnej dopravnej nehode 14. októbra 2008. Zároveň sľubujeme, že táto finančná pomoc bude použitá výlučne na liečbu nášho syna.

RODIČIA HELENA PITKOVÁ A HUBERT PITKA

Lesnícka fotohádanka

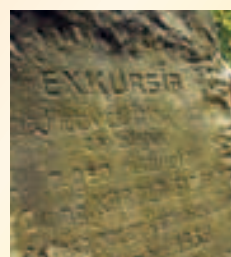
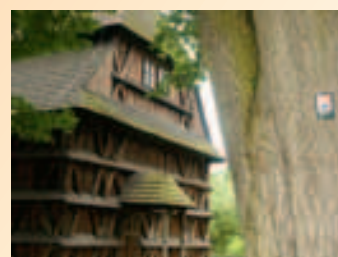

sel byť postavený v priebehu jedného roka, musel byť celý z dreva, postavený bez použitia kovových prvkov, nesmel mať vežu, vchod nesmel byť priamo z ulice... Osobitne ma potešila odpoveď Ľubora Šrama zo spoločnosti SAP Slovensko: „*Vyššie troch rokov som spolupracoval s podnikom Lesy SR. Viazu ma k vám veľmi príjemné spomienky, najmä na ľudí, ktorí hrdo, svojou každodennou prácou, nesú čistý štít lesníckeho stavu. Vďaka tomu som sa dostal aj k vášmu časopisu, ktorý si do dnešného dňa veľmi rád čítam a vysoko považujem pre skutočne vysokú grafickú a literárnu úroveň. Sledujem aj vaše fotohádanky, niekedy poznám a niekedy nie správnu odpoveď, tento krát som ale neodolal a musím poslať odpoveď, pretože artikulárny kostolík v Hronseku som nedávno navštívil a zanechal na mne neskutočne príjemný dojem zo stretnutia s minulosťou a prácou našich predkov. Prajem vám veľa úspechov a držím palce celej redakcii.*“

Ďakujeme. Žita Muričiková odpovedala stručne a presne – do čierneho trafila v oboch prípadoch. Plejádou správnych odpovedí ukončím milým mailom Ing. Jurkemíkovovej z LS Ždaňa na OZ Žarnovica: „...*ten pôvabný kostolík je v Hronseku pri Zvolene*“.

Čo vám ponúkam dnes? Prameň jednej významnej slovenskej rieky. Verím, že jej názov, ako aj miesto kde pramení, si budem môcť už čoskoro mnoho krát prečítať z vašich odpovedí na jan.micovsky@lesy.sk. Čože...? Treba pomôcku...? No tak dobre. Ak vám názov rieky pripomenie jedno pekné slovenské mesto, budete na dobrej stope. Dolúštenia!

Vďaka! Prišlo mi rekordne veľa odpovedí. Pravda, hlavne na fotohádanku zo septembrového čísla. Ale celkom „nasucho“ neobišla ani tá letná: Exkurzný kameň v lesoch neďaleko Oravského Podzámku spoznali dvaja kolegovia: Ing. Jaroslav Jakubčín z OZ Košice a Ing. Peter Fedor z OZ Prešov, ktorý napísal: „...*kameň bol postavený na pamiatku exkurzie riaditeľov štátnych lesov a statkov Republiky československej, ktorá sa konala v roku 1930.*“ Ja len dodávam, že kolegovia z Oravy na vzácný kameň pamätajú – vlni dostal vkusnú ochrannú striešku a vzniklo pri ňom pekné oddychové miesto. A čo ten drevený kostolík s lípami? Spoznali ho aj Ľubica Slovenčiaková z B. Bystrice, Dušan Michalove, Ing. Pavol Kráľ z OZ Kriváň, Ing. Laske z Rožňavy i „skalný“ fotolúštitel' Ing. Cyprich, ktorý pripomenul zaujímavé riešenie kostolných lavíc. Z podrobnej odpovede Petra Fedora vyberám: „*Drevený artikulárny evanjelický kostol je vzácnou historickou pamiatkou...Článok (artikula) č. 25 Šoproňského snemu z roku 1681, ktorý potvrdil závery Viedeňského mieru vo veciach náboženskej slobody z roku 1606, stanovoval pre stavbu chrámu tieto podmienky: mu-*

ĎALŠÍ POČIN Z TVORIVEJ DIELNE LESOV SR

Miesta, ktoré preveril čas

Prírodné a kultúrne klenoty Zeme zastrešuje UNESCO systémom SVE-TOVÉHO DEDIČTVA. Najzácnejšie lesnícke pamiatky Slovenska propagujú LESY SR systémom VÝZNAMNÝCH LESNÍCKYCH MIEST. Táto trocha odvážna podobnosť je použiteľná ako motto milej udalosti, ktorá sa udiala v piatok 25. septembra 2009 na zvolenskom námestí.

Pani europoslankyňa krstila vodou...

...pán minister pôdou.

Pani viceprimátorka akciu na zvolenskom námestí vrelo uvítala.

Mária Gálová vdýchla knihe dušu.

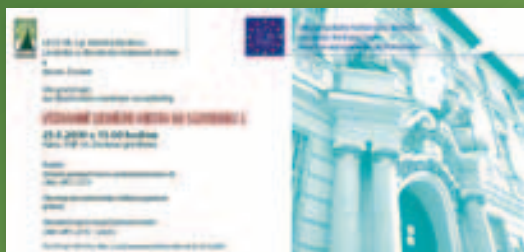
Náš podnik obohatil lesnícku terminológiu o pojem „významné lesnícke miesto“ len nedávno. Ujal sa a dnes na území Slovenska pribúdajú informačné tabule pripomínajúce podiel lesníctva na bohatej histórii našej krajiny. Nejde však len o propagáciu, podnik vynakladá nemalé prostriedky aj na záchranu najroznejších pamätníkov lesníckeho diania. O tom, že si stále viac uvedomujeme zmysel odpovede na základnú otázku – odkiaľ prichádzame? – svedčí aj najnovší vydavateľský počín LE-SOV SR, vďaka ktorému na trhu lesníckej kultúry pribudla reprezentatívna kniha **Významné lesnícke miesta na Slovensku I.** A práve jej krst bol tou milou udalosťou.

Čestnú rolu krstných rodičov prijali poslankyňa Európskeho parlamentu **Katarína Nevedálová**, minister pôdohospodárstva SR **Vladimír Chovan** a viceprimátorka mesta Zvolen **Alžbeta Staníková**. Ešte pred tým, ako dal poverený generálny riaditeľ **Ján Beňa** pokyn ku krstu, museli jeho aktéri obstáť v malom teste. Krstilo sa poctivou lesnou produkciou – vodou, pôdou a vzduchom. Katarína Nevedálová ocenila knihu predovšetkým z pohľadu propagácie Slovenska na európskej scéne, k čomu sľúbila osobne napomáhať. Nový minister poprial knihe veľa čitateľov s nádejou, že návštevu opísaných miest príbude priaznivcov lesníckej histórie, pričom aj sám rád rozšíri ich rady. Pani viceprimátorka bola knihou úprimne nadšená, tvrdiac, že je už dnes zvedavá na II. diel.

Za autorský kolektív vystúpila riaditeľka Lesníckeho a drevárskeho múzea **Lubica Milánová**. Ocenila korektný prístup podniku k lesníckej

histórii a živo popísala históriu vzniku knihy. Osobitné poďakovanie patrilo **Márii Gálovej**, ktorej skvelý grafický rukopis urobil z knihy už na prvý pohľad príťažlivé dielo.

Scenár krstu bol obohatený „nečakanými“ dialógmi moderátora **Petra Gogolu** s detskými postavami, medzi ktorými nechýbala ani lesná víla. Stalo sa tak vďaka dramatickému krúžku zvolenskej ZUŠ-ky pod vedením **Miroslavy Mesiarikovej**. Ukážku z knihy prečítal „horár zablúdivší z hlbín času“, v podaní herca DJ-GT Zvolen **Vladimíra Rohoňa**. Záver podujatia, ktorého sa okrem iných zúčastnili aj poslanci NR SR **Jana Laššáková** a **Tibor Lebocký**, ako aj generálny riaditeľ Sekcie lesníckej MP SR **Július Novotný**, patril vystúpeniu folkloristov **Polana** a recepcii v priestoroch múzea.

„Horár“ Vladimír Rohoň

Slávnostný prípitok

Polana

Dielo, ktorého odborným recenzentom je nestor lesníckych historikov **Július Burkovský** prehľadne popisuje 50 vybraných lokalít. Tieto sú radené podľa územného princípu. Kniha je dôsledne dvojjazýčná, všetky texty sú uvedené v slovenčine a angličtine. Sviežim doplnkom knihy sú výroky osobností sveta o svete lesa. Čitateľ nájde v závere prehľadnú mapku, pramene a vysvetlivky. Predovšetkým však objaví možnosť netradičnej prechádzky miestami slovenského lesníctva, ktoré preveril čas.

Kniha s fotografiami **Eduarda Gensereka** a textami **Tatiany Figurevej**, **Lubice Milánovej**, **Márie Roškovej**, **Mareka Vangu** a **Jána Mičovského** bude slúžiť na reprezentačné účely LE-SOV SR. Dá sa však aj zakúpiť, a to v priestoroch LDM Zvolen za 17 €.

JÁN MIČOVSKÝ

FOTO: MAREK VANGA, PAVOL ALBERT